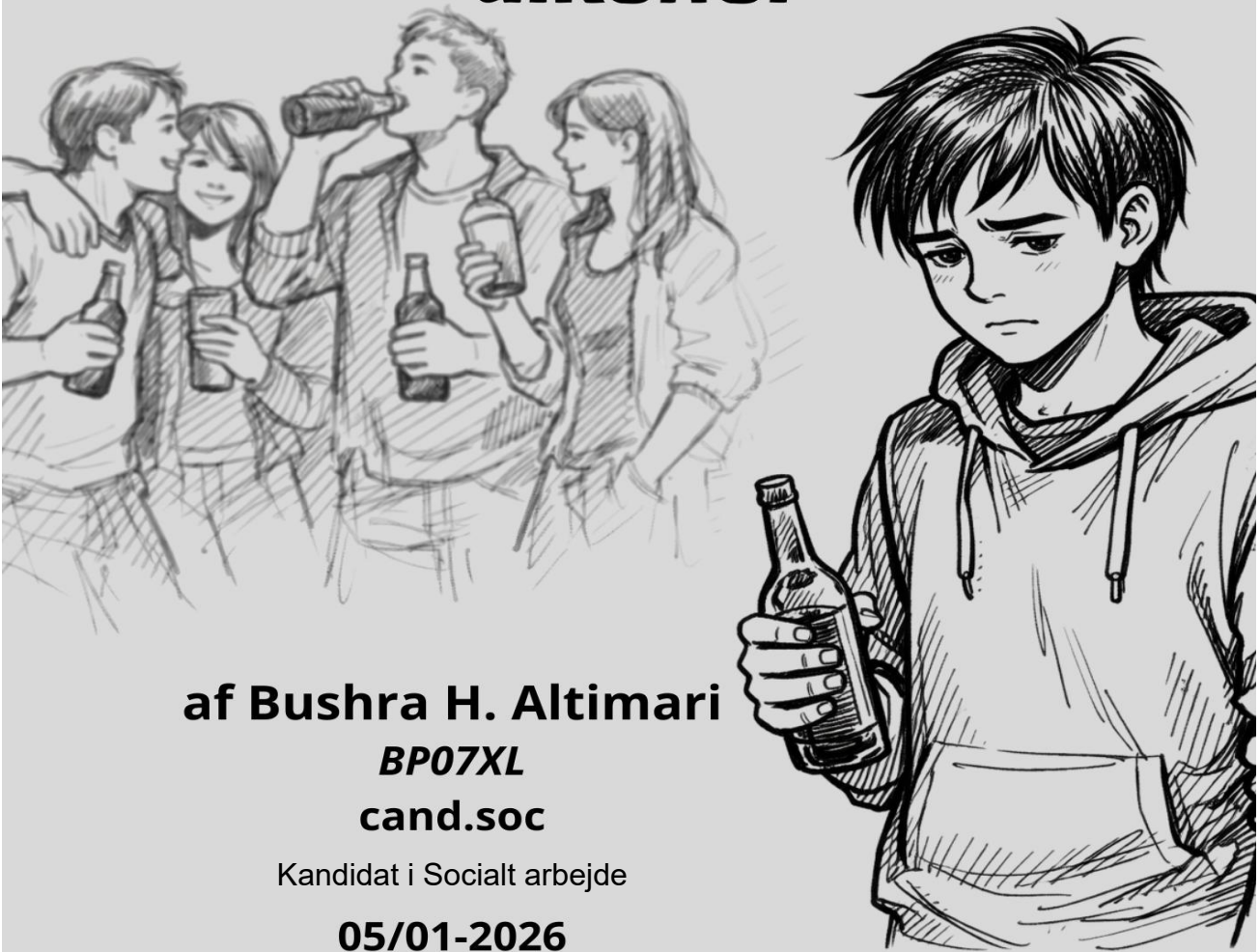

Fællesskab, eksklusion og alkohol

af Bushra H. Altimari
BP07XL
cand.soc

Kandidat i Socialt arbejde

05/01-2026

Vejleder: Nichlas Permin Berger

Antal anslag: 92.198

Abstract

This thesis examines how young people aged 17 - 24 in Denmark experience and articulate alcohol as part of their social lives, and how communities and social dynamics shape their participation in alcohol-related practices. Alcohol occupies a central position in Danish youth culture and is often associated with togetherness, enjoyment, and the easing of social interaction, while at the same time being linked to pressure, ambivalence, and the risk of social exclusion.

The study is grounded in a social constructionist perspective and follows an abductive research strategy. The empirical material consists of six individual interviews and two focus group interviews. The analysis is informed by Axel Honneth's theory of recognition, Pierre Bourdieu's concepts of habits, social capital and symbolic violence, as well as the concept of risk communities.

The analysis shows that alcohol functions as a key social mechanism within youth communities. Alcohol is described as lowering inhibitions, facilitating communication, and strengthening group cohesion, while also operating as a norm that creates expectations to participate in drinking practices. Not drinking may be associated with being perceived as less social or risking exclusion from the group. Participation in drinking practices is therefore closely connected to young people's pursuit of belonging and social recognition.

The thesis concludes that youth drinking practices cannot be understood merely as individual choices but are embedded in shared cultural meanings and structural conditions. Alcohol operates both as a gateway to social inclusion and as a mechanism of social regulation. The findings point to the importance of creating youth communities where participation does not depend on alcohol consumption.

Overall, the study concludes that alcohol plays a multifaceted and powerful role in Danish youth communities. It operates simultaneously as a source of joy, connection, and social ease, and as a mechanism of pressure, exclusion, and boundary negotiation. Young people navigate these dynamics by balancing personal desires with group expectations, often adapting their behavior to secure recognition and social belonging. The findings contribute to a deeper understanding of youth drinking cultures as socially organized phenomena shaped by norms, symbolic structures, and the ongoing production of community.

Indhold

.....	1
Abstract	2
1. Introduktion.....	4
1.1 Indledning.....	4
1.2 Problemfelt	5
1.3 Problemformulering	6
2. Metode.....	7
2.1 Kvalitativ forskning.....	8
2.2 Semistrukturerede interviews	9
2.3 Interviewguide.....	10
2.4 Målgruppen, samtykke, frivillighed og etik	12
2.5 De udvalgte interviewpersonerne	13
2.6 Transskribering og kodning	13
3. Teori.....	16
3.2 Indre logik og begrænsninger i anerkendelsesteorien	17
3.3 Sociale dynamikker	18
3.4 Konsekvenser af manglende anerkendelse.....	18
3.5 Pierre Bourdieu.....	19
3.6 Risikofællesskaber	22
3.7 Teoriens anvendelse i dataindsamling og databearbejdning.....	23
4. Analyse.....	24
4.1 Interviewpersonernes fortællinger	24
4.2 Fællesskabets spilleregler.....	28
4.3 At blive set eller stå udenfor	33
4.4 Delkonklusion	39
5. Diskussion.....	41
5.1 Indholdsdiskussion.....	41
5.2 Metodediskussion	42
6. Perspektivering	43
7. Konklusion.....	45
Litteraturliste	46

1. Introduktion

1.1 Indledning

Alkohol spiller en markant rolle i mange unges sociale liv i Danmark. I ungdomsmiljøer indgår alkohol ofte som en naturlig del af fester, fællesskaber og sociale aktiviteter, hvor det at drikke forbindes med hygge, nærhed og følelsen af at høre til. Samtidig peger både forskning og unges egne fortællinger på, at alkohol også kan være forbundet med pres, grænseoverskridelser og risiko for at blive udelukket fra fællesskaber (Tolstrup m.fl., 2019). Unges forhold til alkohol er således præget af både glæde, ambivalens og usikkerhed.

Unges alkoholbrug kan ikke forstås udelukkende som et individuelt valg, men må ses som noget, der udfolder sig i sociale sammenhænge, hvor normer, forventninger og gruppedynamikker spiller en væsentlig rolle (Tolstrup m.fl., 2019). Alkohol kan fungere som adgangsbillet til fællesskaber, mens fravalg af alkohol i nogle tilfælde opleves som et brud med det normale og kan skabe tvivl om egen tilhørighed. Dette aktualiserer et behov for at undersøge, hvordan unge selv beskriver og forstår alkoholens betydning i deres sociale liv.

I stedet for primært at fokusere på forbrugsmønstre og sundhedsrisici retter dette speciale opmærksomheden mod de betydninger, unge selv tillægger alkohol, og de sociale processer, der knytter sig til deres deltagelse i alkoholkulturen. Særligt er det relevant at undersøge, hvordan fællesskab, identitet og anerkendelse spiller sammen, når unge navigerer i drikkesituationer, og hvordan de håndterer spændingen mellem egne grænser og gruppens forventninger.

Formålet med specialet er derfor at undersøge, hvordan unge oplever og italesætter alkohol som en del af deres sociale liv, og hvilke former for fællesskab og sociale dynamikker der præger disse sammenhænge. Dermed bidrager specialet til en dybere forståelse af unges alkoholkultur som et socialt og relationelt fænomen, der rækker ud over den enkelte og er tæt forbundet med spørgsmål om tilhør, identitet og social anerkendelse.

1.2 Problemfelt

Selvom alkohol ofte beskrives som en naturlig del af ungdomskulturen i Danmark, viser en række undersøgelser, at unges forhold til alkohol er tæt forbundet med sociale normer og forventninger i de fællesskaber, de indgår i. Alkohol optræder her ikke alene som et rusmiddel, men som et socialt redskab, der strukturerer deltagelse, tilhørsforhold og grænsesætning (Pisinger m.fl., 2024).

Forskningen peger på, at unge sjældent drikker alene, og at alkohol fortrinsvis indgår i sociale sammenhænge, hvor det er fællesskabet, der giver drikkesituationen mening. Samtidig beskrives det, at unge kan opleve både direkte og indirekte drikkepres, og at afvigelse fra de gældende normer kan medføre usikkerhed eller risiko for marginalisering (Pisinger m.fl., 2024). Dermed rummer alkoholkulturen både muligheder for fællesskab og risiko for eksklusion.

Disse tendenser peger på, at unge ikke kun forholder sig til alkohol som et personligt valg, men som noget der er vævet ind i sociale dynamikker, identitetsprocesser og søgen efter anerkendelse (Hansen m.fl., 2023). Der mangler imidlertid viden om, hvordan unge selv beskriver og forstår disse processer, og hvordan de oplever at navigere mellem egne grænser og fællesskabets forventninger.

Der er derfor behov for at undersøge unges egne fortællinger om alkohol som del af deres sociale liv. Ved at rette opmærksomheden mod deres perspektiver kan der skabes indsigt i, hvordan alkoholkulturen opleves indefra, og hvordan oplevelser af tilhør, pres, inklusion og eksklusion kommer til udtryk i deres hverdagsliv. Denne viden er central i et socialfagligt perspektiv, hvor arbejdet med unges trivsel og fællesskaber forudsætter forståelse for de sociale mekanismer, der former deres valg og handlemuligheder.

1.3 Problemformulering

Forskning peger på, at alkohol spiller en central rolle i mange unges sociale liv, hvor det at drikke ofte forbindes med samvær, fællesskab og det at være en del af gruppen (Hansen m.fl., 2023). Samtidig viser undersøgelser, at unge både kan opleve glæde, samhørighed og pres i mødet med alkoholkulturen. Dette rejser spørgsmålet om, hvordan alkohol indgår i ungdomslivets sociale dynamikker, og hvordan drikkesituationer bliver arenaer, hvor fællesskab og identitet formes og forhandles. Her bliver spørgsmålet om anerkendelse også centralt.

Formålet med denne undersøgelse er at belyse unges egne fortællinger om alkohol, ikke for at vurdere forbrugets omfang, men for at forstå, hvordan de oplever og fortolker alkohol som en del af deres sociale liv. Ved at lytte til deres beskrivelser bliver det muligt at undersøge, hvordan alkohol kan fungere både som udtryk for tilhør og som en måde at søge anerkendelse på. Samtidig rettes opmærksomheden mod, hvad der sker, når unge ikke deltager på samme måde som flertallet, og hvordan de navigerer i spændingsfeltet mellem egne grænser og gruppens forventninger.

På denne baggrund stilles følgende problemformulering:

Hvordan oplever og italesætter unge alkohol som en del af deres sociale liv, og hvilke former for fællesskab og sociale dynamikker præger disse sammenhænge?

Underspørgsmål

- Hvordan fortæller og beskriver unge selv alkohol i sociale sammenhænge?
- Hvilke sociale normer, forventninger og fællesskabsformer oplever unge i relation til alkohol?
- Hvordan navigerer unge mellem egne grænser og de sociale forventninger i alkoholrelaterede fællesskaber?

2. Metode

I dette afsnit tydeliggør jeg mine overvejelser bag valget af en kvalitativ metode og den videnskabsteoretiske tilgang, der danner rammen for projektet. Jeg har valgt en kvalitativ tilgang, fordi jeg ønsker at komme tæt på de unges egne oplevelser og forståelser. Gennem deres fortællinger bliver det muligt at få et nuanceret indblik i, hvordan sociale dynamikker og konsekvenser opstår i mødet med alkohol, særligt i relation til fællesskab og tilhør (Järvinen & Mik-Meyer, 2017).

Mit udgangspunkt er socialkonstruktivistisk. Jeg forstår virkeligheden som noget, der formes og forhandles i sociale sammenhænge. Unges alkoholkultur betragtes derfor ikke som en fast eller objektiv størrelse, men som et fænomen, der skabes gennem sprog, interaktion og fælles praksisser (Egholm, 2014). Jeg er optaget af, hvordan unge sammen skaber mening om alkohol, og hvordan deres udsagn og handlinger både afspejler og former deres oplevelser af fællesskab, grænser og anerkendelse.

Socialkonstruktivismen anvendes som et analytisk perspektiv, der gør det muligt at undersøge, hvordan virkelighed forstås og produceres gennem de unges beskrivelser og praksisser (Egholm, 2014). Dermed anskues alkohol ikke blot som en substans, men som et socialt og kulturelt betydningsbærende fænomen, der får forskellig betydning i bestemte situationer og relationer.

Konkret arbejder jeg med både fokusgruppesamtaler og individuelle interviews for at belyse, hvilke sociale dynamikker der udspiller sig, når unge forholder sig til alkohol i sociale sammenhænge. Jeg interesserer mig både for unge, der tilpasser sig gruppens forventninger, og for dem, der på forskellig vis vælger ikke at deltage på samme måde. Kombinationen af en kvalitativ metode og et socialkonstruktivistisk perspektiv gør det muligt at undersøge, hvordan unges oplevelser, valg og handlinger omkring alkohol konstrueres i spændingsfeltet mellem fællesskab, identitet og anerkendelse.

2.1 Kvalitativ forskning

I dette projekt arbejdes der ud fra en abduktive forskningsstrategi, hvor der veksles mellem teori og empiri i undersøgelsen af unges relation til alkoholkultur (Järvinen & Mik-Meyer, 2017).

Udgangspunktet er en undren over, hvilke sociale dynamikker og konsekvenser der opstår for unge, når de tilpasser sig alkoholkulturens normer for at blive en del af fællesskabet.

Som første skridt er der indsamlet og gennemlæst eksisterende viden om emnet, herunder *Unge alkoholkultur – et bidrag til debatten* (Vidensråd for Forebyggelse, 2019), *Spændingsvenskaber – en undersøgelse af risikofyldte udfordringer og kollektiv begejstring* (Jensen, Jensen & Poder, 2025) samt SDU-rapporten *ALKOHOL – Unge alkoholvaner og oplevelse af tilgængelighed og kontrol* (Pisinger m.fl., 2024).

Disse kilder har bidraget med en teoretisk og samfundsmæssig ramme og givet indsigt i eksisterende forståelser af unges alkoholvaner og sociale normer. Med inspiration herfra er der udarbejdet en semistruktureret interviewguide, der danner grundlag for de kvalitative interviews.

Formålet er at udforske, hvordan unge selv oplever og italesætter de sociale mekanismer, der gør sig gældende i mødet med alkoholkulturen, og hvilke konsekvenser de forbinder med at deltage i eller afvige fra fællesskabet.

Jeg har valgt ud fra en abduktive tilgang, fordi den gør det muligt at lade teori og empiri spille sammen gennem hele undersøgelsesprocessen (Andersen, 2012). Mit udgangspunkt har ikke været at teste en bestemt teori, men at lade eksisterende forskning og teoretiske perspektiver fungere som en ramme, der kan støtte forståelsen af det fænomen, jeg undersøger: unges oplevelser af fællesskab, alkohol og anerkendelse. Teorierne har inspireret udarbejdelsen af problemformulering og interviewguide, uden at fastlægge på forhånd, hvad jeg forventede at finde. I stedet anvendes de som fortolkningsredskaber i analysen af de unges fortællinger.

Den abduktive tilgang kommer til udtryk ved, at jeg løbende bevæger mig mellem teoretisk forståelse og empiriske fund. Når jeg analyserer interviewene, bruger jeg teorien til at åbne for nye fortolkninger af de unges udsagn, samtidig kan udsagnene udfordre og nuancere teorien. Forståelsen er dermed ikke givet på forhånd, men udvikles gradvist i mødet mellem teori og data.

Dette adskiller sig fra en deduktiv tilgang, hvor man tager udgangspunkt i en teori, opstiller hypoteser og derefter undersøger, om empirien bekræfter eller afviser dem (Andersen, 2012). En sådan tilgang ville have gjort analysen mere lukket, fordi fokus i så fald ville være at teste noget

bestemt frem for at udforske de unges egne perspektiver. Da mit formål er at forstå og fortolke de unges oplevelser, giver en abduktive tilgang bedre mulighed for at bevare åbenhed og nysgerrighed i processen.

Der er dog både fordele og begrænsninger ved tilgangen. Fordelen er, at den giver fleksibilitet og mulighed for dybde, idet nye temaer kan opstå naturligt ud fra materialet, mens teorien bidrager til at belyse underliggende sammenhænge. Begrænsningen er, at tilgangen kan være tidskrævende og fortolkningsmæssigt udfordrende, fordi grænsen mellem teori og empiri bliver mere flydende (Andersen, 2012). Dette kræver refleksivitet og gennemsigtighed i analysearbejdet, så læseren kan følge bevægelsen mellem data og teori

Samlet set vurderes, at den abduktive tilgang understøtter formålet med projektet bedst muligt, fordi den muliggør en undersøgelse af de unges fortællinger med både teoretisk forankring og empirisk åbenhed.

2.2 Semistrukturerede interviews

Den kvalitative metode gør det muligt at indfange de unges egne fortællinger, erfaringer og perspektiver på, hvordan de oplever fællesskaber, hvor alkohol indgår. Fokus er på, hvilke betydninger, grænser og erfaringer de forbinder med samvær, hvor alkohol er til stede.

Metoden giver adgang til de subjektive betydninger og sociale dynamikker, som unge selv fremhæver i deres beskrivelser af hverdagslivet, og bidrager til nye forståelser af det undersøgte fænomen.

For at kunne besvare projektets problemformulering, arbejdes der med semistrukturerede interviews. Formålet er at indfange de unges egne fortællinger om, hvordan det opleves at være en del af fællesskaber, hvor alkohol fylder meget. Ved semistrukturerede interviews anvendes en interviewguide med åbne spørgsmål, som kan varieres og suppleres med uddybende spørgsmål undervejs (Aarhus Universitet, 2025). Denne form skaber en balance mellem struktur og fleksibilitet, idet interviewerens kan styre samtalen, samtidig med at deltagerne har mulighed for frit at formulere deres oplevelser.

Da undersøgelsen udelukkende bygger på kvalitative data, har det været væsentligt at finde et deltagerantal, som både muliggør en dybdegående udforskning af unges erfaringer og samtidig giver variation til i materialet. I kvalitative studier er målet ikke repræsentativitet, men at opnå en

tilstrækkelig indsigt til at kunne identificere mønstre og nuancer i det undersøgte fænomen (Aarhus Universitet, 2025).

Der er derfor valgt at gennemføre fem individuelle interviews samt to fokusgruppeinterview med 3–5 deltagere i hver. Dette vurderes som et passende antal, fordi det både giver mulighed for både at komme tæt på de unges personlige fortællinger og samtidig giver indblik i, hvordan de taler sammen og forhandler betydninger i et fælles rum. Kombinationen af individuelle interviews og fokusgrupper skaber en balance mellem dybde og bredde;

individuelle interviews giver adgang til personlige refleksioner, mens fokusgrupper åbner for en mere dynamisk samtaleform, hvor deltagerne interagerer, reagerer på hinandens udsagn og nuancerer deres oplevelser i fællesskab.

I fokusgrupperne er det netop interaktionen, der er central. Når unge taler sammen, opstår der en kollektiv samtale, hvor sociale forståelser og oplevelser formes, bekræftes og udfordres i samspillet mellem deltagerne. Dette giver mulighed for at undersøge, hvordan fælles erfaringer, normer og relationer bliver tydelige i måden, de taler om alkohol, fællesskab og identitet på.

Fokusgrupper er særligt anvendelige, når deltagerne i forvejen deler et fælles udgangspunkt, f.eks. fra skole, fritid eller vennegrupper. Det kan skabe tryghed og åbenhed, men kan også synliggøre fænomener som gruppetænkning eller uenigheder, som i sig selv er analytisk interessante.

Valget af både individuelle interviews og fokusgrupper understøtter dermed undersøgelsens formål om at belyse, hvordan unge oplever fællesskabets betydning, og hvilke sociale dynamikker der udspiller sig i mødet med alkohol i deres hverdag.

2.3 Interviewguide

I projektet er der udarbejdet en interviewguide, som fungerer som et styringsredskab bestående af en række temaer og spørgsmål. Guiden sikrer, at interviewet fastholdes på de centrale problemstillinger, samtidig med at der er plads til de unges egne perspektiver. Spørgsmålenes rækkefølge er overvejende vejledende, da samtalen kan bevæge sig i forskellige retninger. Denne fleksibilitet muliggør, at der kan stilles supplerende eller uddybende spørgsmål, som ikke på forhånd er indskrevet i guiden, f.eks. med henblik på at nuancere eller uddybe informantens udsagn (Aarhus Universitet, 2025).

Interviewspørgsmålene er udarbejdet med inspiration fra materiale fra Vidensråd for Forebyggelse (2019) og SDU's rapport om alkohol (2024). Disse kilder bidrager med viden om tendenser i unges alkoholvaner og sociale samvær og, har været med til at pege på relevante temaer til undersøgelsen. Formålet er dog ikke at gengive statistiske resultater, men at skabe spørgsmål, der giver de unge mulighed for at reflektere over, hvordan de selv oplever og genkender nogle af de mønstre, forskningen peger på.

Interviewguiden er samtidig inspireret af Axel Honneths anerkendelsesteori (1949), som danner et begrebsmæssigt grundlag for at forstå de unges oplevelser af identitet, fællesskab og behovet for anerkendelse. Teorien anvendes ikke som et sprog, deltagerne skal forholde sig til, men som et analytisk blik i baggrunden. Spørgsmålene er derfor formuleret i et åbent og tilgængeligt sprog, så de unge kan dele deres egne erfaringer, følelser og refleksioner om samvær, fester og alkohol uden at blive mødt af teoretiske begreber.

Ved at kombinere forskningsbaseret viden med en åben og udforskende tilgang skabes der et rum, hvor deltagerne kan sætte ord på deres egne fortællinger. På den måde kan interviewguiden både afspejle centrale temaer fra litteraturen og samtidig være nærværende og meningsfuldt for de unge, der deltager.

Udarbejdelsen og anvendelsen af interviewguiden indgår i en abduktive forskningsstrategi, hvor teori og empiri bringes i samspil. Teorien fungerer som inspirationskilde til formuleringen af interviewspørgsmålene, mens analysen forbliver åben for, at de unges egne oplevelser kan udfordre eller nuancere teoretiske antagelser. Herved skabes en dynamisk proces, hvor eksisterende viden og empiriske fund beriger hinanden, og hvor unges alkoholkultur kan belyses som et socialt og relationelt fænomen.

2.4 Målgruppen, samtykke, frivillighed og etik

Interviewdeltagerne består af unge i alderen 17–24 år. Denne aldersgruppe er valgt, fordi der her er tale om en livsfase, hvor socialisering gennem fællesskaber og deltagelse i ungdomskulturen ofte er tæt forbundet med alkoholforbrug (Tolstrup m.fl., 2019). Rekrutteringen af informanter sker gennem gymnasier, ungdomsklubber samt i samarbejde med medarbejdere på natklubber. Disse arenaer er udvalgt, fordi de udgør centrale sociale rum, hvor unge mødes, og hvor alkohol i mange tilfælde fungerer som en normbærende faktor i etableringen og opretholdelsen af fællesskab.

Gymnasierne repræsenterer en formel uddannelseskontekst, som samtidig præget af en stærk fest- og ungdomskultur, hvor alkohol ofte spiller en væsentlig rolle i de sociale sammenhænge.

Ungdomsklubberne fungerer som et mere uformelt fritidsrum, hvor relationer og fællesskaber udvikles i andre rammer, men hvor normer omkring alkohol forsat kan være til stede. Natklubberne repræsenterer en eksplicit festkultur, hvor alkohol ofte er en integreret del af de unges sociale samvær og selvfremsstilling.

Ved at rekruttere informanter på tværs af disse kontekster bliver det muligt at opnå et bredere indblik i de sociale dynamikker, der præger unges forhold til alkoholkultur. Samtidig åbner det for at undersøge, hvordan forskellige arenaer både - formelle og uformelle, bidrager til at forme de normer, som unge navigerer i, når de søger anerkendelse og fællesskab gennem alkoholrelaterede aktiviteter.

I forbindelse med rekrutteringen blev der lagt vægt på at sikre informeret samtykke hos alle deltagere. For de deltagere, der er fyldt 18 år, er samtykket indhentet direkte fra dem selv efter en tydelig gennemgang af projektets formål, interviewets indhold, deres rettigheder og den måde, data behandles på. For deltagere under 18 år er der indhentet samtykke fra både den unge og den unges forældre eller værge, som har i dette tilfælde været skolens rektor, da de juridisk ikke selv kan give fuldt gyldigt samtykke. I disse tilfælde er informationen formidlet i et sprog, der tager højde for alder og forståelsesniveau, så både de unge og den voksne kan vurdere deltagelsen på et oplyst grundlag.

Frivillighed har været et centralt princip gennem hele processen, og alle deltagere er gjort tydeligt opmærksomme på, at de til enhver tid kan trække sig uden at skulle give en begrundelse. De har fået muligheden for at springe spørgsmål over, tage pauser eller afslutte interviewet, hvis de ønskede det. Dette er gjort for at skabe trygge rammer og for at sikre, at ingen føler sig presset til at deltage eller svare på noget, de ikke er komfortable med.

Data fra interviewene håndteres i overensstemmelse med gældende etiske retningslinjer (Aarhus Universitet, 2025). Lydoptagelser og transskriptioner opbevares sikkert og adskilt fra personfølsomme oplysninger. Kun jeg som forskeren har adgang til materialet, og data slettes efter projektets afslutning. For at beskytte deltagernes identitet er alle personhenførbare oplysninger fjernet. Navne og andre kendetegn er ændret, så det ikke er muligt at genkende enkeltpersoner i den endelige analyse.

Anonymisering er særligt vigtig i dette projekt, da temaet om alkohol kan indebære følsomme oplysninger og potentielle sociale konsekvenser for deltagerne. Derfor er der i både indsamling, analyse og præsentation af data arbejdet systematisk for at sikre, at de unges udsagn ikke kan føres tilbage til specifikke personer, institutioner eller miljøer.

2.5 De udvalgte interviewpersonerne

Interviewpersonerne består af unge mellem 17 og 24 år, som er rekrutteret gennem Rysensteen Gymnasium samt via deltagernes egne sociale netværk. Der blev gennemført individuelle interviews med fem deltagere, to kvinder på henholdsvis 18 og 23 år, hvoraf den ene går i 3.g og den anden læser på 1. semester på DTU, samt tre mænd på 17, 22 og 24 år, der blev rekrutteret gennem gymnasiets sociale fællesskaber.

Derudover blev der afholdt to fokusgruppeinterviews. Den første fokusgruppe bestod af tre kvinder i alderen 19–21 år, som alle er veninder og går i 3.g. Den anden fokusgruppe bestod af fire mænd i alderen 20–24 år, der kender hinanden i forvejen og arbejder sammen på en natklub.

Deltagernes forskellige aldre, uddannelsesmæssige kontekster og sociale positioner bidrager til en bred variation i perspektiver på alkoholkulturen. Dette styrker undersøgelsens analytiske dybde, idet de unges forskellige livssituationer og erfaringer giver indblik i nuancerede og divergerende forståelser af alkoholens betydning i deres sociale fællesskaber.

2.6 Transskribering og kodning

I arbejdet med empiriske materialer har jeg transskribere samtlige interviews for at bevare så mange nuancer som muligt i deltagernes sproglige udtryk, tonefald og ordvalg. Transskriberingen udgør et væsentligt grundlag for analysen (Aarhus Universitet, 2025), idet den muliggør en detaljeret fortolkning af de unges oplevelser og perspektiver. Transskriberingen blev gennemført umiddelbart efter interviewene for at fastholde konteksten samt mine egne feltnoter om stemning, nonverbal kommunikation og interaktionen mellem interviewer og deltager. Disse kontekstuelle noter har

bidraget til en dybere forståelse af, hvordan de unges udsagn kan tolkes i relation til de sociale situationer, de beskriver.

Efterfølgende har jeg foretaget en systematisk kodning af materialet med udgangspunkt i en tematisk analyse (Aarhus Universitet, 2025). Kodningsprocessen kombinerede en deduktiv og en induktiv tilgang. Den deduktive del tog afsæt i Axel Honneths anerkendelsesteori, som fungerede som en teoretisk ramme for at identificere udsagn, der kunne relateres til de tre anerkendelsesformer (Juul, 2018): kærlighed, ret og solidaritet. For eksempel, blev udsagn om fællesskab, nærhed og følelsen af at høre til kodet under kærlighedsfæren, mens beskrivelser af at bidrage til fællesskabet, få anerkendelse for sin rolle eller opleve status i gruppen kodet under solidaritetssfæren.

Samtidig rummede kodningen en induktiv dimension, hvor nye temaer og betydninger kunne opstå direkte af materialet, uden at være foruddefineret af teorien. Denne fleksible tilgang sikrede, at empirien kunne "tale tilbage" til teorien, og at jeg undgik at presse de unges fortællinger ind i et fast teoretisk mønster. Teorien blev således anvendt om et fortolkningsredskab snarere end en skabelon, og kodningen blev et dynamisk møde mellem teori og empiri.

Kodningen har fungeret som et analytisk bindeled, der strukturerer materialet og tydeliggør de mønstre (Aarhus Universitet, 2025), som relaterer sig til opgavens formål, at undersøge, hvordan unges behov for anerkendelse og tilhørsforhold kommer til udtryk i deres fortællinger om alkohol og sociale fællesskaber. Denne systematiske tilgang har bidraget til at skabe et solidt empirisk grundlag for analysen og har gjort det muligt at belyse både oplevelser af anerkendelse og former for misanerkendelse i de unges sociale praksisser.

Analytisk refleksivitet

I analysen af materialet har jeg lagt vægt på at være bevidst om min egen forskerposition og de fortolkninger, jeg som analytiker bringer ind i processen. Som interviewer og fortolker indgår jeg uundgåeligt som en del af den sociale kontekst, hvor viden skabes. Jeg har derfor løbende reflekteret over, hvordan mine egne antagelser, teoretiske præferencer og personlige erfaringer kan have påvirket udvælgelsen af temaer samt kodningen og fortolkningen af data.

Særligt Honneths teori om anerkendelse rummer en risiko for, at jeg som forsker kunne komme til primært at lede efter bestemte former for “manglende anerkendelse” i stedet for at lade de unges fortællinger træde frem på deres egne præmisser. For at imødekomme dette har jeg arbejdet med analytisk åbenhed ved gentagne gange at vende tilbage til rådata og kontrollere, om mine tolkninger reelt afspejler deltagernes egne ord og perspektiver. Jeg har endvidere været opmærksom på, hvordan mine spørgsmål under interviewene samt min egen position som voksen og forsker kan have påvirket de unges svar og graden af fortrolighed i samtalen.

Denne refleksivitet er central for at styrke analysens validitet og transparens. Ved at anerkende min egen rolle som en aktiv medskabere af viden frem for en neutral observatør, tydeliggøre det, at analysen ikke repræsenterer en endegyldig eller objektiv sandhed, men en fortolkende proces, hvor teori og empiri mødes i en meningsskabende dialog.

3. Teori

I dette afsnit præsenteres Axel Honneths anerkendelsesteori, som danner det teoretiske grundlag for analysen. Teorien anvendes til at undersøge, hvordan unges identitet og sociale position formes gennem behovet for anerkendelse i deres relationer. Ifølge Honneth er anerkendelse afgørende for individets selvforståelse og udviklingen af et positivt forhold til sig selv (Juul, 2018). Manglende anerkendelse kan derimod føre til oplevelser af eksklusion og tab af værdighed. I relation til unge og alkoholkulturen kan teorien bidrage til at belyse, hvordan alkohol indgår som en social mekanisme i jagten på tilhørsforhold og accept i fællesskabet, samt hvilke konsekvenser det kan have for deres identitetsdannelse.

3.1 Anerkendelse teorien

Axel Honneth er en tysk socialfilosof, der videreudvikler den kritiske teori med fokus på, hvordan mennesker opbygger deres identitet og oplever sig selv gennem sociale relationer (Juul, 2018). Hans anerkendelsesteori bygger på antagelsen om, at mennesket er et socialt væsen, som ikke kan danne et stabilt selvforhold uden at blive mødt med anerkendelse fra andre. Anerkendelse bliver dermed et fundamentalt behov, der både har betydning for individets trivsel og for samfundets sammenhængskraft.

De tre anerkendelsesbehov (Juul, 2018)

Honneth identificerer tre centrale sfærer, hvor anerkendelse finder sted:

1. Kærlighedssfæren

Denne form for anerkendelsen knytter sig til nære relationer, som familie, venskaber og kærlighedsforhold. Når et menneske mødes med omsorg, tryghed og følelsesmæssig støtte, udvikles en grundlæggende selvtillid. Manglende anerkendelse kan derimod føre til følelsen af utryghed, usikkerhed og lavt selvværd.

2. Den retlige sfære

Her er det retten og samfundets love, der er afgørende. Når individet anerkendes som et ligeværdigt medlem af samfundet med de samme rettigheder og pligter som andre, udvikles der selvspekt. Fratagelse af rettigheder eller oplevelser af med ulighed, kan det føre til marginalisering og oplevet af uretfærdighed.

3. Den solidariske sfære (social værdsættelse)

Denne form for anerkendelse handler om at blive værdsat for sine særlige evner, ressourcer og bidrag til fællesskabet. Når individet oplever, at dets indsats har betydning, udvikles selvtægtelse. Udebliver denne anerkendelse, kan individet føle sig unyttig, overset eller uden værdi i det sociale fællesskab.

Anerkendelse og sociale konflikter

Honneth peger på, at krænkelse eller mangel på anerkendelse i en af formerne kan det føre til sociale konflikter og personlige kriser (Juul, 2018). Når mennesker ikke oplever at blive set, hørt eller respekteret, kan det skabe modstand, frustration eller endda oprør. Anerkendelsesteorien bliver dermed også et redskab til at forstå sociale bevægelser og konflikter i samfundet.

3.2 Indre logik og begrænsninger i anerkendelsesteorien

Honneths teori bygger på antagelsen om, at individets selvforhold er afhængig af den anerkendelse, der gives i sociale relationer. Teorien er normativ i den forstand, at et godt og værdigt liv forudsætter, at individet oplever anerkendelse i alle tre sfærer: den kærlige, den retlige og den solidariske (Juul, 2018). Den indre logik er dermed, at manglende anerkendelse ikke blot er personligt problem, men en social krænkelse, som kan hæmme individets mulighed for at udvikle et intakt selvforhold.

I relation til unge og alkoholkultur betyder dette, at tilpasning til alkohol ikke kun kan forstås som lyst eller vane, men om en grundlæggende søgen efter social anerkendelse. Deltagelse i fællesskaber, hvor alkohol spiller en central rolle kan derfor ses som en måde at sikre selvværd og tilhørsforhold gennem solidarisk- og til tider kærlighedsmæssig anerkendelse i vennegruppen.

Selvom anerkendelsesteorien giver stærke redskaber til at forstå sociale dynamikker, rummer den også begrænsninger. Teorien forudsætter, at anerkendelse er et universelt ubetinget gode, men i praksis kan unge også opleve anerkendelse i destruktive fællesskaber, eksempelvis hvor alkohol fungerer som adgangsbillet til gruppen. Her kan fællesskabet opleves som stærkt og meningsfuldt, men samtidig have kort- eller langsigtede negative konsekvenser.

Honneths teori tager desuden udgangspunkt i vestlige, demokratiske samfund og forholder sig ikke direkte til, hvordan alkoholkulturens særlige betydninger i Danmark påvirker unges sociale dynamikker. Teorien primært rettet mod interpersonelle relationer og kan derfor undervurdere

brede strukturelle faktorer, som alkoholindustriens rolle og samfundets dobbelte signaler om alkoholforbrug.

3.3 Sociale dynamikker

Honneths anerkendelsesteori kan anvendes til at belyse de sociale processer, der opstår i ungdomsfællesskaber, hvor accept og tilhør udgør centrale værdier. I sådanne sammenhænge kan alkohol fungere som et socialt symbol, der signalerer villighed til at indgå i fællesskabets normer (Juul, 2018). Deltagelse i fester og alkoholkultur kan derfor forstås som et ritualiseret udtryk for tilpasning, hvor anerkendelse midlertidigt opnås gennem overholdelse af implicite sociale koder.

Inden for denne ramme kan anerkendelse optræde som en form for social valuta, der regulerer status og tilhørsforhold (Juul, 2018). De handlinger, der udløser anerkendelse, kan variere, men er ofte forbundet med evnen eller villigheden til at deltage aktivt i fællesskabets praksisser. Relationerne i gruppen kan således forstås som præget af en dobbelthed: på den ene side skabes der oplevelser af samhørighed og gensidighed, mens der på den anden side etableres sociale mekanismer, som implicit afgrænser, hvem der inkluderes og ekskluderes.

Set i lyset af Honneths solidariske sfære kan sådanne dynamikker forstås som udtryk for, hvordan anerkendelse i ungdomsfællesskaber både kan være et middel til integration og en potentiel kilde til social kontrol. Dette åbner for en analytisk forståelse af, hvordan søgen efter anerkendelse kan indebære en balance mellem fællesskab og tilpasning, hvor individets behov for accept kan komme i spænd med ønsket om autonomi.

3.4 Konsekvenser af manglende anerkendelse

Manglende anerkendelse i sociale fællesskaber kan, ud fra Honneths teoretiske perspektiv, forstås som en proces, der påvirker individets oplevelse af selvforhold og social position. Når anerkendelse udebliver, kan det medføre erfaringer af social usikkerhed og tvivl på egen værdi, idet individets selvforståelse i Honneths optik er tæt forbundet med den respons, det modtager fra omgivelserne. I en ungdomskontekst kan dette komme til udtryk ved, at den sociale deltagelse i stigende grad styres af ønsket om at genvinde eller opretholde accept i gruppen.

En sådan orientering mod ydre bekræftelse kan føre til strategier, hvor individet tilpasser sig fællesskabets normer for at fastholde anerkendelse. Denne tilpasning kan forstås som en form for

performativ selvfremsstilling, hvor identiteten i højere grad formes gennem andres vurderinger end gennem egne værdier eller grænser.

I dette perspektiv bliver kampen for anerkendelse ikke blot et socialt anliggende, men en dynamisk proces, hvor individets selvforhold kontinuerligt forhandles i relation til gruppens forventninger. Honneths teori åbner dermed for en analytisk forståelse af, hvordan relationelle afhængigheder og sociale forventninger kan skabe spændinger mellem ønsket om autenticitet og behovet for socialt tilhør.

I ungdomskulturen kan dette vise sig gennem deltagelse i praksisser, hvor anerkendelsen er midlertidig og betinget af løbende bekræftelse, f.eks. gennem fælles aktiviteter som fest og alkoholforbrug. Sammenfattende peger anerkendelsesteorien på, at unges deltagelse i alkoholkulturen ikke alene handler om nydelse eller sociale vaner, men om et dybere behov for at blive set, hørt og accepteret som en del af et fællesskab. De sociale dynamikker, der udfolder sig i disse miljøer, kan forstås som en kamp om solidarisk anerkendelse, hvor fællesskabets normer både inkluderer og ekskluderer. Samtidig viser teorien, at manglende anerkendelse kan føre til strategisk tilpasning, identitetsusikkerhed og social sårbarhed.

3.5 Pierre Bourdieu

Hvor Honneths teori primært fokuserer på de relationelle og følelsesmæssige aspekter af anerkendelse, bidrager Pierre Bourdieu med en forståelse af, hvordan sociale strukturer og magtforhold former individers muligheder for at opnå anerkendelse. Bourdieu introducerer begreber som habitus, social kapital og symbolsk vold (Wilken, 2013), der anvendes til at nuancere analysen af unges deltagelse i alkoholkulturen.

Habitus

Habitus er et centralt begreb hos Pierre Bourdieu og betegner de indlærte dispositioner, som mennesker bærer med sig fra deres opvækst og sociale omgivelser. Habitus kan forstås som de erfaringer, værdier, normer og handlemåder, der bliver en naturlig del af os, ofte uden at vi selv er bevidste om det. Habitus formes gennem hele barndommen og ungdommen, særligt i de miljøer, hvor vi færdes mest, såsom familien, skolen, kammeratskabet og fritidslivet. Habitus guider dermed vores valg, vores smag, vores sociale praksisser og vores opfattelser af, hvad der opleves som rigtigt og normalt (Wilken, 2013).

Betragtes danske unges alkoholkultur gennem habitus-begrebet, bliver alkohol ikke blot et individuelt valg, men forankret i unges sociale erfaringer. Mange unge vokser op i et samfund, hvor alkohol spiller en central rolle i sociale sammenhænge, både i familien, ved højtider, festlige begivenheder og i mediernes fremstilling af ungdomslivet (Wilken, 2013). Alkohol bliver dermed tidligt en del af unges habitus; de lærer, at hygge forbindes med at drikke og at fællesskab ofte skabes omkring fest.

Habitus-begrebet bidrager i denne opgave til at forklare, hvorfor nogle unge kan føle sig udenfor, hvis de ikke drikker. Hvis majoritetens habitus forbinder alkohol med normalitet og fællesskab, kan unge der ikke ønsker at drikke opleve, at deres egen habitus ikke stemmer overens med gruppens, hvilket kan skabe oplevelser af afstand eller eksklusion?

Social kapital

Bourdieu's begreb social kapital betegner de ressourcer, et individ får adgang til gennem sine sociale relationer og netværk. Social kapital består af alt det, man "opnår?" ved at være en del af et fællesskab - f.eks. støtte, anerkendelse, muligheder, viden og adgang til sociale eller kulturelle positioner. Jo stærkere og mere anerkendte netværk et menneske er en del af, desto større social kapital besidder det. Social kapital er således ikke noget, man har alene, den skabes i relationerne mellem mennesker og afhænger af gruppens anerkendelse (Wilken, 2013).

Set i lyset af danske unges alkoholkultur kan social kapital bidrage til at forklare, hvordan alkohol spiller en rolle i opbygningen og opretholdelsen af sociale netværk. I mange ungdomsgrupper fungerer alkohol som en slags adgangsbillet til fællesskabet. Deltagelse i fester, det at drikke sammen med andre og være en del af det sociale liv kan give unge adgang til netværk, der styrker deres sociale position. At "være med" og drikke som de andre kan derfor omsættes til social kapital i form af accept, popularitet og tilhørsforhold.

Omvendt kan begrebet også anvendes til at forstå, hvorfor nogle unge vælger at drikke mere, end de egentlig har lyst til. Ønsket om at bevare tilknytningen til gruppen, undgå at skuffe vennerne eller ikke falde udenfor kan føre til, at unge drikker for at beskytte eller øge deres sociale kapital.

Begrebet social kapital bidrager dermed til at forstå, hvorfor alkoholkulturen forbliver stærk i en dansk kontekst: Hvis fællesskaber omkring alkohol giver adgang til vigtige sociale ressourcer, er de unge med til løbende at genskabe og reproducere disse strukturer.

Symbolisk vold

Begrebet symbolisk vold bruges til at beskrive en særlig form for usynlig magt, der påvirker mennesker i deres hverdag, uden at de nødvendigvis lægger mærke til det. Det handler om de normer, værdier og forståelser af verden, som dominerende grupper i samfundet får til at fremstå som naturlige og rigtige. Når disse normer først accepteres, begynder mennesker også ofte at acceptere deres egen placering i samfundet - selv når den begrænser deres handlemuligheder. symbolisk vold udøves derfor ikke gennem direkte tvang eller fysisk pres, men gennem vores egen medvirken, idet vi kommer til at se verden og os selv gennem de briller, som magten stiller til rådighed (Wilken, 2013).

Begrebet symbolisk vold anvendes i den opgave til at belyse, hvordan unge kan opleve en forventning om at drikke for at passe ind. Hvis de vælger at sige nej til alkohol, kan det opfattes som mærkeligt, antisocialt eller som et tegn på, at man ikke er "med på det hele". Presset udøves ikke nødvendigvis gennem direkte tvang, trusler eller straf, men gennem subtile sociale mekanismer såsom humor, drillerier, fællesskabsnormer og gruppens forventninger.

Sammenholdt med Honneths teori viser Bourdieus begreb om symbolisk vold, hvordan anerkendelse ikke kun er et følelsesmæssigt behov, men også en del af et socialt spil, hvor kapital og normer regulerer, hvem der får adgang til fællesskabets værdi og status. Dermed bliver unges jagt på anerkendelse gennem alkohol både et udtryk for individuelle relationer og for strukturelle betingelser i det sociale felt, de er en del af.

3.6 Risikofællesskaber

Risikofællesskaber betegner grupper, hvor unge samles om aktiviteter, der indebærer en form for risiko, spænding eller grænseoverskridelse. Teorien tager udgangspunkt i, at risiko ikke nødvendigvis er noget, man søger for at opnå fare, men fordi den kan skabe særlige sociale bånd og oplevelser af fællesskab. Unge deltager i risikofyldte aktiviteter for at styrke gruppens samhørighed gennem fælles handlinger, kropslige erfaringer og gensidig anerkendelse (Jensen, Jensen & Poder, 2024). Det er således ikke kun selve risikoen, der er central, men også det kollektive sus og den rus, der opstår, når unge overskrider grænser sammen.

I en dansk kontekst giver unges alkoholkultur et stærkt analytisk set-up til at forstå risikofællesskaber og forklare, hvorfor alkohol spiller en så central rolle i ungdomslivet. Når unge drikker sammen, indgår de i en social praksis, hvor fællesskab, mod, grænseoverskridelse og gensidig anerkendelse bindes tæt sammen. Alkohol fungerer som et middel til at skabe det fælles sus, der i omtales som *kollektiv effervescence*, en fælles opløftelse og intens stemning, der opstår, når gruppen deler en stærk oplevelse (Jensen, Jensen & Poder, 2024).

Risikofællesskaber bidrager også til at forstå, hvorfor alkohol kan være både inkluderende og ekskluderende. Gruppens dynamikker og statusforhold har betydning for, hvem der kan sige fra, og hvem der føler sig presset til at deltage i risikobetonede aktiviteter. Overført til alkoholkulturen betyder det, at nogle unge oplever, at de skal drikke for at vise mod, fastholde deres position i gruppen eller undgå at stå udenfor. Alkohol bliver dermed ikke kun et socialt ritual, men også en måde at demonstrere mod, tilhørsforhold og loyalitet til gruppen. Unge opfatter det ikke som pres udefra, fordi det er indlejret i gruppens struktur og i deres fælles fortællinger om “gode oplevelser”, hvor alkohol og overskridelse hænger tæt sammen (Jensen, Jensen & Poder, 2024).

Teorien om risikofællesskaber gør det derfor muligt at se alkoholkulturen som mere end bare individuelle valg om at drikke. Den synliggør, hvordan fællesskabet bliver et rum, hvor unge gennem alkohol skaber følelsesmæssig nærhed, producerer fortællinger om mod og grænseoverskridelse og etablerer stærke sociale bånd. På denne måde udgør risikofællesskaber et centralt perspektiv til at forstå, hvorfor alkohol spiller en så væsentlig rolle i danske unges liv.

3.7 Teoriens anvendelse i dataindsamling og databearbejdning

I metodearbejdet anvendes teorierne om anerkendelse, habitus, social kapital, symbolsk vold og risikofællesskaber som analytiske perspektiver, der understøtter den kvalitative og socialkonstruktivistiske tilgang. Teorierne bruges ikke til at teste forudbestemte hypoteser, men til at skabe et fortolkningsgrundlag, der kan belyse de sociale betydninger, de unge tillægger alkohol og fællesskab.

Anerkendelsesteorien har inspireret udformningen af interviewguiden og anvendes i analysen til at identificere, hvordan unge søger tilhørsforhold og bekræftelse i sociale sammenhænge, hvor alkohol spiller en rolle. Habitus bidrager til at forstå, hvordan de unges beskrivelser af “det normale” afspejler indlærte erfaringer og sociale baggrunde, der påvirker deres handlinger og forventninger i fællesskaberne.

Begrebet social kapital anvendes til at analysere, hvordan adgang til fællesskaber, status og relationel position hænger sammen med deltagelse i alkoholkulturen. Symbolsk vold fungerer som et kritisk perspektiv, der synliggør de usynlige normer og forventninger, de unge oplever som naturlige, men som samtidig kan begrænse deres handlemuligheder.

Teorien om risikofællesskaber anvendes særligt i analysen af fokusgrupperne og de unges beskrivelser af fælles oplevelser, hvor alkohol og grænseoverskridende adfærd styrker gruppens sammenhold. Teorien bidrager her til at belyse, hvordan gruppedynamikker og oplevelsen af kollektiv stemning påvirker de unges valg.

Samlet set integreres teorierne i hele analyseprocessen ved at fungere som redskaber, der åbner interviewmaterialet og skaber sammenhæng mellem de unges fortællinger, de sociale dynamikker og undersøgelsens videnskabsteoretiske ståsted.

4. Analyse

I analysen anvendes Axel Honneths anerkendelsesteori som det overordnede analytiske udgangspunkt. Teorien bidrager med begreber, der gør det muligt at undersøge, hvordan unge oplever sig selv og deres position i sociale fællesskaber, samt hvordan relationer, normer og forventninger får betydning for deres handlinger og forståelser. Anerkendelsesteorien fungerer dermed som et analytisk redskab til at strukturere analysen af de unges fortællinger.

Formålet med analysen er at foretage en systematisk og dybdegående undersøgelse af interviewmaterialet. Analysen tager udgangspunkt i de unges egne udsagn og erfaringer med alkohol i sociale sammenhænge og søger at identificere de mønstre og dynamikker, der træder frem på tværs af interviewene.

Der inddrages desuden Pierre Bourdieus teoretiske perspektiver. Bourdieus begreber bidrager til at belyse de sociale og kulturelle rammer, som de unges erfaringer indgår i, og skaber forståelse for, hvordan bredere strukturer påvirker deres praksisser og handlemuligheder. Teoriene anvendes i samspil og danner grundlaget for den samlede fortolkning af interviewmaterialet.

4.1 Interviewpersonernes fortællinger

I dette afsnit undersøges, hvordan unge selv beskriver alkohol i sociale sammenhænge. Analysen tager udgangspunkt i interviewmaterialet med henblik på at skabe indblik i deres erfaringer, forståelser og beskrivelser af alkohol som en del af deres sociale liv.

I interviewene fortæller de unge, at alkohol ofte forbindes sjov, grin og gode aftener. Flere beskriver, at beruselse kan gøre det lettere at tale åbent og føle sig mindre genert. Samtidig nævner flere også fortrydelse, ubehag eller negative oplevelser dagen derpå. Nogle oplever, at det kan være vanskeligt at sige nej til alkohol af frygt for ikke at blive inviteret med eller for at blive betragtet som mindre social. Flere fortæller, at de føler sig mindre som en del af fællesskabet, når de ikke drikker, og at de derfor overvejer, om de har lyst til at deltage i sociale arrangementer, hvor alkohol fylder meget. Nogle udtrykker, at de savner større accept af, at man godt kan være med uden at drikke.

Formålet med afsnittet er at præsentere de centrale temaer og mønstre, der fremkommer i de unges egne fortællinger om alkohol. Deres udsagn danner et empirisk udgangspunkt for den efterfølgende teoretiske analyse.

De følgende citater er udvalgt, fordi de giver et indblik i, hvordan unge selv beskriver deres erfaringer med alkohol i sociale sammenhænge. Udsagnene peger på, at alkohol indgår som et element i oplevelsen af fællesskab, men uden at de unge entydigt fastslår, hvilken betydning alkohol har for relationerne. Citaterne præsenteres her, som de fremstår i interviewene, og anvendes som et empirisk afsæt til at undersøge, hvordan unge italesætter samspelet mellem alkohol, deltagelse og fællesskab i deres egne fortællinger.

“Ja altså, jeg tror mere, at jeg kan huske gange, hvor jeg har følt mig ikke en del af fællesskabet, hvis jeg ikke har drukket, inden det omvendte,” - Oliver

“Man skal ofte tænke over, har jeg lyst til at drikke eller ikke, hvis jeg skal ses med mine venner” –
Deltager 3 i fokusgruppe B

Citaterne peger på, at alkohol kan fungere som et adgangskrav til fællesskabet. Alkoholen opleves ikke nødvendigvis som en kilde til glæde i sig selv, men som en forudsætning for at undgå udelukkelse. Der fremstår en dobbelt bevægelse mellem ønsket om tilhør og frygten for at stå udenfor, hvilket illustrerer, hvordan alkoholkulturen bliver en arena for social spejling og bekymringer om egen plads i gruppen. Erfaringerne kommer til udtryk på forskellige måder, blandt andet som overvejelser over, hvilke valg der opleves som mulige i sociale situationer. Dette ses for eksempel i følgende udsagn,

“Jeg synes, det er ærgerligt, at der ikke er plads til at bare acceptere, at folk ikke vil drikke... Og så bliver jeg ligesom nødt til at drikke,” - Ulrikke

Hendes udsagn viser, hvordan alkoholkulturen rummer en normativ forventning, hvor social accept betinges af deltagelse alkoholrelaterede praksisser. Hun oplever, at hendes sociale værdi afhænger af, om hun drikker, og at afholdenhed kan udløse en form for eksklusion. Dette udfoldes senere i analysen gennem Bourdieus begreber om symbolsk vold og social kapital, som kan bidrage til at forstå, hvorfor så mange unge føler sig presset til at være en del af den drikkende gruppe.

Alkoholens rolle i unges sociale interaktioner

De følgende citater giver indblik i, hvordan unge selv beskriver alkoholens betydning for kommunikation, følelsesudtryk og sociale relationer. Udsagnene peger på erfaringer, hvor alkohol opleves som noget, der påvirker måden, de unge taler sammen på og indgår i fællesskaber.

“Man er sådan censureret eller har et filter... når man drikker, og har nemmere ved at snakke om, hvordan man har det,” - Nikolai

“For der er jo mange, som kan være vildt generte... Men når de så drikker, så løsner man sig lidt op,” – deltager 1 i fokusgruppe A

Udsagnene peger på, at alkohol i de unges fortællinger forbindes med færre hæmninger og større lettelse i sociale situationer. Flere beskriver, at alkohol kan gøre det nemmere at tale om personlige emner og indgå i mere nære samtaler, særligt i situationer hvor usikkerhed eller generthed ellers fylder. Samtidig kan der i fortællingerne spores en afhængighed af, at denne åbenhed opstår i forbindelse med alkohol.

I fokusgruppe A beskrives alkohol desuden som noget, der kan lette adgangen til fællesskabet ved midlertidigt at dæmpe social usikkerhed og gøre det lettere at deltage aktivt. Beskrivelserne åbner for en undersøgelse af, hvordan oplevelsen af tryghed og engagement i sociale sammenhænge kan være knyttet til alkohol. I det følgende citat rettes opmærksomheden mod, hvordan unge kan opleve det at fravælge alkohol i sådanne situationer.

“Hvor er min plads i fællesskabet så? ... og så bliver jeg ikke inviteret til alt måske,” - Lise

“Gider jeg overhovedet at komme, hvis vi igen skal feste som vi gjorde i forgårs, men så er jeg ikke social i deres øjne” - Thomas

I de unges fortællinger fremstår det, at manglende deltagelse i alkoholkulturen kan få betydning for oplevelsen af at høre til i fællesskabet. Der at afvige fra de gældende drikkenormer kan føre til en oplevelse af at stå i udkanten af gruppen og miste adgang til bestemte sociale sammenhænge. Fravalget af alkohol kan dermed opleves som noget, der vækker opmærksomhed og placerer den enkelte i en særlig position i fællesskabet.

Beskrivelserne peger på, at der i de sociale rum, de unge bevæger sig i, eksisterer forventninger til deltagelse, som har betydning for, hvordan man opfattes og inkluderes.

Når egne valg ikke stemmer overens med gruppens praksisser, kan det påvirke den enkeltes oplevelse af tilhør og plads i fællesskabet. Dette udfoldes senere i analysen.

Det følgende citat er udvalgt, fordi det indfanger den ambivalens, som flere unge giver udtryk for i deres fortællinger om alkohol. Udsagnet rummer både beskrivelser af alkohol som noget sjovt og fællesskabsskabende og som noget, der i andre situationer kan føre til ubehagelige oplevelser eller eftertanker. Citaterne anvendes som et empirisk afsæt til at undersøge, hvordan unge selv sætter ord på spændingen mellem nydelse og fortrydelse i forbindelse med alkohol og sociale sammenhænge.

“Jeg synes også at det er så grineren, det er jo sjovt at drikke og være fuld... Men man kan måske også have haft en dårlig nat og gjort noget man har fortrudt,” – Deltager 3 i fokusgruppe A.

“Jeg kan altså godt lide at drikke, det er sjovt og man har en god aften” – Deltager 4 i fokusgruppe

B

“Ja det er jo grineren nok, når man er fuld og ude, men føler tit jeg har det dårligt næste dag og orker ikke alkohol længere, som om det er walk of shame¹” – Thomas

Udsagnene peger på, hvordan alkohol i de unges beskrivelser kan rumme flere samtidige betydninger. På den ene side forbindes alkohol med grin, fælles oplevelser og følelsen af at være en del af et fællesskab. På den anden side gives der også plads til refleksioner over grænser, kontrol og situationer, der efterfølgende kan give anledning til fortrydelse. Eftertankerne fremstår i de unges fortællinger som en del af den måde, hvorpå oplevelserne bearbejdes og gives mening i relation til fællesskabet.

Opsamling

Afsnittet viser, hvordan de unge oplever alkohol som tæt vævet sammen med anerkendelse, tilhør og social position i deres fællesskaber. På tværs af interview og fokusgrupper beskriver de, at alkohol både fungerer som adgangsbillet til fællesskabet og som en følelsesmæssig katalysator, der kan gøre det lettere at løsne op, være modig og skabe nærhed. Samtidig udtrykker de en tydelig frygt for eksklusion, hvis de vælger ikke at drikke, hvilket gør afholdenhed socialt risikabelt.

De unges udsagn peger på, at alkohol indgår i reguleringen af fællesskabets grænser, hvem der “hører til”, hvem der opfattes som afvigende, og hvem der korrigeres gennem direkte eller subtile

¹ en pinlig gåtur hjem eller til et andet offentligt sted om morgenen efter et uplanlagt seksuelt møde

normpåmindelser. Forskningen understøtter oplevelserne og viser, at drikkepres, marginalisering af afholdende unge og fuldskab som social markør er udbredte tendenser.

4.2 Fællesskabets spilleregler

I dette afsnit undersøges, hvilke sociale normer, forventninger og fællesskabsformer unge oplever i relation til alkohol. Med afsæt i interviewmaterialet rettes fokus mod de sociale rammer, som de unges erfaringer med alkohol udfolder sig inden for, og hvordan bestemte praksisser, forventninger og måder at deltage på får betydning for deres placering i fællesskabet.

Der tages udgangspunkt i Pierre Bourdieus teoretiske perspektiver, som bidrager med begreber til at forstå, hvordan sociale normer og fællesskaber opretholdes og reproduceres i de unges sociale liv. Bourdieus begreber anvendes til at undersøge, hvordan bestemte måder at deltage i festkulturen på kan fungere som ressourcer, der giver adgang til fællesskab, anerkendelse og status, mens andre positioner kan medføre marginalisering.

Bourdieu's perspektiver anvendes desuden til at belyse, hvordan de unges erfaringer ikke alene kan forstås som individuelle valg, men som praksisser, der er indlejret i bredere sociale strukturer og fælles forståelser. Analysen søger dermed at skabe indsigt i, hvordan alkohol indgår som et organiserende element i de fællesskaber, de unge beskriver, og hvordan dette får betydning for deres handlemuligheder og positioner.

Interviewpersonerne beskriver her, at alkohol fylder meget i gymnasietiden, og flere oplever, at man er mere "med" i fællesskabet, når man drikker. De fortæller, at der næsten altid drikkes både før, under og efter fester, og at det er almindeligt, at venner kommenterer, hvis nogen drikker mindre end resten. Flere oplever direkte pres, f.eks. når venner foreslår at købe mere alkohol, fordi nogen "ikke virker fulde nok", eller når der forventes, at man drikker for at være en del af stemningen.

De fortæller også, at de bliver mødt med undren eller bekymrede spørgsmål, hvis de ikke drikker, og at afvigelser fra gruppens normer kan gøre dem mindre inkluderet. Flere af interviewpersonerne beskriver, at de kan føle sig udenfor, hvis de undgår alkohol, og nogle fortæller, at de endda risikerer ikke at blive inviteret til forfester, hvis de ikke har tænkt sig at drikke.

Flere peger desuden på, at det kan være udfordrende at være til stede i sociale sammenhænge uden at være fuld, og at det kan føles ubehageligt at være ædru, når vennerne er meget berusede. Samlet set peger de unges udsagn på, at alkohol ofte bliver tæt knyttet til både deltagelse, tilpasning og oplevelsen af fællesskab.

For at konkretisere, hvordan disse normer og forventninger opleves i praksis, inddrages følgende citater. Udsagnet er valgt, fordi det giver et indblik i, hvordan en ung selv sætter ord på sammenhængen mellem alkohol, fællesskab og oplevelsen af at være inkluderet eller ekskluderet i gymnasiets sociale liv. Citaterne fungerer som et empirisk eksempel på, hvordan alkohol kan få betydning for de unges oplevelse af at høre til, og hvordan festkulturen beskrives som et centralt omdrejningspunkt for fællesskabet.

“Gymnasietiden hvor alkohol og fester eller sådan. Der følte man sig i hvert fald ekstra meget med, når man drak, fordi det ligesom var det. Det var hængt op på, fordi fællesskabet på gymnasiet ligesom drejede sig om det festlige miljø og derfor alkohol, så du var helt klart udenfor, hvis du ikke drak.” – Ulrikke

“Der er altid alkohol, når man går på gymnasiet og til festerne drikkes der ekstremt... Vi drikker altid inden gym festerne, til festerne og efter” - Nikolai

Fortællingerne om gymnasiets fest liv peger på, at alkohol ikke blot fungerer som en aktivitet, men tillægges betydning som adgang til fællesskab og som markør for at høre til. Gymnasiet omtales som et socialt miljø, hvor måden og omfanget af alkoholindtag kan få betydning for, hvordan man bliver opfattet og indgår i fællesskabet. Samtidig beskriver flere unge, at fravalg af alkohol kan opleves som forbundet med usikkerhed og overvejelser om egen placering i gruppen.

Gymnasiets festmiljø fungerer som et socialt felt, hvor alkohol er en central norm og en tydelig markør for tilhørsforhold. Når der nævnes, at man “følte sig ekstra meget med, når man drak”, træder alkohol frem som en form for symbolsk kapital, der giver status og position i fællesskabet. Det at kunne og ville drikke bliver en performativ praksis, der signalerer, at man mestrer feltets spilleregler (Wilken, 2013). Alkohol fremstår dermed ikke primært som et individuelt valg, men som en selvfølgelighed, noget man gør “for at være med”. Når der samtidig fortælles, at man “var helt klart udenfor, hvis du ikke drak”, peges der på de eksklusionsmekanismer, der knytter sig til afvigelse fra normen.

Set i Bourdieus forstand kan det forstås som jagten på symbolsk kapital, hvor det at kunne drikke meget og “holde til noget” giver status i feltet (Wilken, 2013). Alkoholkulturen kan ses som et socialt felt med egne spilleregler, hvor alkohol fungerer som en central markør for deltagelse og tilhør, og hvor habitus, de unges kropsligt indlejrede erfaringer, gør det “naturligt” at forbinde ungdom med fest og højt alkoholforbrug.

Disse dynamikker kommer også til udtryk i de unges beskrivelser af konkrete situationer, hvor forskelle i alkoholforbrug bliver synlige og får social betydning. For at vise, hvordan sådanne normer kan komme til udtryk i hverdagsnære interaktioner, inddrages følgende citat. Udsagnene giver indblik i, hvordan kommentarer og sammenligninger mellem unge kan fungere som en måde, hvorpå deltagelse i alkoholkulturen vurderes og positioneres i fællesskabet.

“Ja det har jeg prøvet mange af... folk kan komme med kommentarer på at. Åh du har drukket mindre end de andre... det synes jeg tit jeg oplever.” – Oliver

“Ej men så går vi lige ned og køber mere alkohol, for vi virker ikke fulde nok... Mine venner er ofte nærige, men hvis jeg ikke har drukket nok, gider de bruge penge på jeg bliver stiv” – Nikolai

“Ja, jeg har måske presset lige på dig, hvis du har været mindre fuld end mig” – Deltager 1 og 3 og
i fokusgruppe A

Her får man fornemmelse af, hvordan drikkefeltet rummer et hierarki, hvor mængden af alkohol bliver et synligt mål for, om man lever op til gruppens normer. At “drikke mindre” fremstår som et markant afvigelsespunkt, og kommentarerne fungerer som en mekanisme, der korrigerer og regulerer den enkelte tilbage til feltets idealer.

I forlængelse heraf rettes opmærksomheden mod, hvordan fravalg af alkohol ikke blot bemærkes, men også fortolkes og tillægges betydning i de sociale sammenhænge.

Når fravalg fortolkes

For at belyse, hvordan fravalg af alkohol bliver bemærket og fortolket i sociale sammenhænge, inddrages følgende citater. Udsagnene er valgt, fordi de giver et konkret indblik i, hvordan manglende deltagelse i alkoholkulturen ikke kun registreres, men også kan udløse spørgsmål og reaktioner fra omgivelserne. Citaterne fungerer som et empirisk eksempel på, hvordan afholdenhed kan blive gjort til noget, der kræver forklaring i fællesskabet.

“Folk kan spørge mig, hvis jeg ikke drikker om alt er okay, er jeg ked af det, hvad er der sket” –
Deltager 2 i Fokusgruppe B.

“Jeg husker alle mine veninder synes det var mærkeligt i starten, at jeg sagde til dem jeg stopper med at drikke, uden jeg havde fortalt dem grunden som er fordi jeg har allergi jo” – Lise

“Det er som om man er en dårlig ven, hvis man ikke gider at drikke” - Oliver

Her bliver afholdenhed ikke blot set som et neutralt valg, men potentielt som tegn på, at noget er galt. At sige nej til alkohol bliver på den måde indirekte problematiseret, som om den unge ikke rigtig deltager korrekt eller befinder sig i følelsesmæssig ubalance.

Med Bourdieus teori kan det forstås som symbolsk vold; de subtile og usynlige mekanismer, der får normerne til at fremstå som naturlige og uundgåelige (Wilken, 2013). Afvigelse fra normerne udløser små stikpiller, undren eller bekymrede spørgsmål, som kan få den unge til at føle sig forkert og dermed være med til at regulere adfærden tilbage mod den dominerende norm, det “selvfølgelige” i feltet. Dette kommer også til udtryk i det følgende citat.

“Nej de siger at du virker meget ædru. Skal vi ikke lige finde noget mere alkohol... en forventning om at man skulle deltage i fællesskabet.” – Nikolai

Her ses, hvordan alkohol kobles direkte til social kapital, hvor at drikke ligestilles med at deltage. Når han får at vide, at han virker meget ædru, får han indirekte at vide, at han ikke agerer rigtigt i gruppen. Løsningen er ikke at justere forventningerne, men at “finde noget mere alkohol”, så han kan bringes tilbage i den ”rette” position i feltet. Presset er ikke direkte tvang, men en form for subtilt gruppepres, hvor det underforstås, at man bør drikke mere for at være fuldt ud accepteret. Dette kan forstås som symbolsk vold, hvor det, der egentlig er sociale normer og magtrelationer, opleves som omsorg, humor eller “bare sjov” (Wilken, 2013).

Fællesskabet kan risikere at blive et felt, hvor deltagelse forudsætter alkohol. Når der stoppes med at drikke, forskydes den unges position i feltet. Den unge kan miste adgang til den symbolik og status, der følger med at “gøre det rigtige”. I forlængelse af det peger de unges fortællinger også på, hvordan deltagelse i fællesskabet kan være tæt knyttet til alkohol. Når alkohol fravælges, beskrives der situationer, hvor relationer og positioner i fællesskabet kan opleves som forandrede (Jensen, Jensen & Poder, 2024). Denne forskydning i oplevelsen af at høre til kommer blandt andet til udtryk i følgende udsagn.

“Jeg har måske kunnet mærke det modsatte... når jeg har undgået at drikke. Og så har man godt kunne føle sig lidt udenfor.” – Thomas

“Hvis jeg siger, at jeg ikke skal drikke, men vil måske gerne med til festen, så er det ikke sikkert, at jeg bliver inviteret til warm²” - Lise

² Opvarmning inden man skal videre, hvor man ofte mødes og drikker et sted

Her synliggøres, hvordan eksklusion ikke nødvendigvis sker bevidst, men som et strukturelt produkt af feltets normsæt. Når en ung vælger ikke at drikke, opleves en form for forskydning i den sociale position, ikke fordi nogen nødvendigvis siger, at de ikke må være med, men fordi feltets logikker placerer dem i udkanten af gruppen. For flere unge kan det være vanskeligt åbent at stå ved, at de ikke behøver alkohol for at deltage, og nogle kan opleve, at de hellere vil blive hjemme, hvis de ikke drikker. Citaterne er udvalgt for at vise forskellige måder, hvorpå unge håndterer dette.

“Jeg vil have det svært ved at optræde til en fest uden at være fuld eller have drukket undervejs inden” – Deltager 4 i Fokusgruppe A.

“Hvis ikke jeg er fuld, så gider jeg altså ikke afsted” – Deltager 1 i Fokusgruppe A

“Der findes ikke noget værre end, når ens venner er helt stive og man ikke er på samme niveau. Så skal man skynde sig at bunde” – Deltager 1 i Fokusgruppe B

Det at “optræde korrekt” til en fest, være sjov og udadvendt, fremstår i de unges fortællinger som noget der i høj grad er knyttet til alkohol. Alkohol for de unge kan være et socialt redskab, der gør det muligt for nogle at leve op til de forventede roller i festfællesskabet.

Når man kigger gennem Bourdieus begreber om habitus, felt og kapital udspiller unges alkoholkultur sig som et komplekst socialt spil, hvor normer, status og tilhørsforhold forhandles gennem kroppen og alkoholen (Wilken, 2013). At kunne drikke meget, være festlig og deltage i risikofyldte handlinger kommer til at fremstå som naturlige måder at være ung på, fordi disse praksisser er dybt indlejret i deres habitus.

Opsamling

Afsnittet viser, hvordan alkohol fungerer som en central social norm i unges fællesskaber, særligt i gymnasietiden, hvor det beskrives som en forudsætning for at være “en del af fællesskabet”. De unge fortæller, at hvordan man drikker, hvor meget man drikker og om man overhovedet drikker, får betydning for, hvordan man opfattes og placeres i gruppen. Med Bourdieus begreber kan festkulturen forstås som et socialt felt med klare normer, hvor alkohol fungerer som symbolsk kapital, der giver status og tilhør.

Når unge oplever undren, spørgsmål eller pres, hvis de ikke drikker, viser det, hvordan disse normer virker som symbolsk vold, det vil sige subtile og tilsyneladende naturlige mekanismer, der får afvigelse til at føles forkert og regulerer adfærden tilbage mod det forventede.

De unges fortællinger peger på, at fravalg af alkohol ikke blot er et individuelt valg, men noget der kan ændre deres sociale position og skabe oplevelser af distance eller eksklusion. For nogle bliver det svært at deltage uden at drikke, fordi alkohol fungerer som et redskab til at leve op til festkulturens krav om at være sjov, udadvendt og uden hæmninger.

4.3 At blive set eller stå udenfor

I det sidste afsnit af analysen undersøges der, hvordan unge forhandler og navigerer deres egne grænser i mødet med de sociale forventninger, der knytter sig til alkoholrelaterede fællesskaber. Med afsæt i interviewmaterialet rettes opmærksomheden mod de unges egne beskrivelser af situationer, hvor personlige grænser, valg og behov kan komme i spænding med ønsket om at deltage og høre til i fællesskabet.

Analysen vil tage udgangspunkt i Axel Honneths anerkendelsesteori, som anvendes til at belyse, hvordan de unges grænseforhandlinger kan forstås i relation til erfaringer med anerkendelse og manglende anerkendelse. Teorien bidrager med begreber, der gør det muligt at undersøge, hvordan sociale relationer og fællesskaber kan støtte eller udfordre de unges oplevelse af selvværd, selvrespekt og følelsen af at være en legitim deltager.

Formålet med afsnittet er således at skabe indsigt i, hvordan de unge balancerer mellem egne grænser og fællesskabets forventninger, og hvordan denne balance opleves og håndteres i praksis. Afsnittet bygger videre på de foregående analyser ved at rette fokus mod de mere personlige og relationelle konsekvenser af alkoholkulturen, som træder frem i de unges fortællinger.

Her fortæller interviewpersonerne, at alkohol næsten altid er til stede i deres fællesskaber, og at det opleves som mere “mærkeligt” ikke at drikke end at drikke. Mange beskriver, at det er nemmere at tage en øl end at skulle forklare et fravalg, og flere føler sig mindre som en del af gruppen, når de er ædru. De oplever, at gruppen presser hinanden mere subtilt end direkte, både for at følge stemningen og for ikke at gå glip af den fælles følelse, alkohol giver. Samtidig fortæller nogle, at det kan være for meget, når alkohol fylder i alle former for samvær, og enkelte nævner et ønske om aktiviteter, der ikke altid involverer at drikke.

I de unges fortællinger bliver det tydeligt, at alkohol ikke blot er en del af festen, men en grundlæggende social norm, der definerer, hvem der er “med”, og hvem der falder udenfor. De beskriver, hvordan det at drikke fungerer som et fælles kodeks i vennegrupperne, hvor afvigelse hurtigt kan skabe usikkerhed, pres eller oplevelsen af at være forkert. Samtidig viser de, at relationel tryk og gruppens reaktioner er afgørende for, om man tør sige nej.

I dette afsnit udfoldes der, hvordan de unge oplever denne normstyring i praksis - fra direkte udsagn om, at en fest uden alkohol ikke tæller som en ”rigtig” fest, til subtile kommentarer og forventninger, der regulerer deres adfærd, som kan ses i de følgende citater.

“Hvis der ikke er booz³, er der ikke fest. Det er meget normalt, at man drikker med sine venner...

Det er mere weird at ikke drikke” – Deltager 1 i Fokusgruppe B.

”Der er altid alkohol i vores fællesskaber, altid” – Ulrikke

“Vi har jo nærmest sagt til folk, at de skal medbringe noget alkohol med inden de kom” – Deltager
2 i Fokusgruppe B

De unges udsagn viser, hvordan alkohol fremstår som en forudsætning for at deltage i ungdomsfællesskaber, hvor det at drikke ikke blot er én mulighed blandt flere, men selve normen for “rigtigt” socialt samvær. Det beskrives som mærkeligt at afvige, og dermed bliver alkoholfri positioner gjort til det afvigende og potentielt socialt risikable.

³ Booz (slang for alkohol)

Kigger man gennem Honneths anerkendelsesteori (Juul, 2018), hvor unge søger kærlig støtte, social respekt og positiv vurdering fra deres jævnaldrende, kobles anerkendelse tæt til deltagelse i alkoholkulturen, hvor alkohol bliver en central betingelse for at opleve sig set og værdsat.

Her kan afvigelse fra fællesskabets normer få betydning for den enkeltes oplevelse af at være en legitim deltager i sociale sammenhænge. Når bestemte måder at deltage på fremstår som selvfølgelige, kan fravalg eller anderledes praksisser udfordre adgangen til anerkendelse, særligt i relation til jævnaldrende fællesskaber, hvor sociale normer har stor betydning (Juul, 2018).

Afvigelse kan dermed ikke alene handle om at handle anderledes, men også om at risikere at blive mødt med spørgsmål, undren eller afstand, som påvirker oplevelsen af social respekt og tilhør.

Denne dynamik træder frem i de unges fortællinger, hvor det at bevæge sig uden for alkoholkulturens normer kan forbindes med usikkerhed omkring egen plads i fællesskabet. I de følgende citater gives der et konkret indblik i, hvordan en sådan afvigelse kan opleves og italesættes af de unge selv.

“Det er nemmere bare at tage en øl end at skulle stå og forsvare, hvorfor man ikke vil drikke.” –

Thomas

“Jeg føler mig mere som hende der kigger end deltager, når jeg ikke drikker.” – Lise

“Når jeg ikke drikker, føler jeg mig ikke helt set på samme måde som de andre.” – Oliver

Citaterne er fremhævet, fordi de på forskellige måder sætter ord på de erfaringer, unge kan have, når de bevæger sig uden for alkoholkulturens normer. Samlet giver de indblik i, hvordan afvigelse ikke nødvendigvis kommer til udtryk gennem direkte eksklusion, men gennem mere subtile oplevelser af forskel, usynlighed og afstand i fællesskabet.

Når man fravælger alkohol, kan det opleves som noget, der kræver forklaring. Her bliver det at “tage en øl” beskrevet som en lettere vej til social accept end at skulle legitimere et anderledes valg. Det kan forstås som et eksempel på, hvordan afvigelse fra normen skaber en asymmetri (Juul, 2018), hvor den unge må arbejde aktivt for at bevare sin plads i fællesskabet.

Oplevelsen af at bevæge sig fra deltager til observatør, når alkoholen fravælges, er centralt, fordi det kan vise, hvordan afvigelse ikke kun handler om formel udelukkelse, men også om ændrede positioner i fællesskabet. Oplevelsen af at “kigge på” snarere end at være med peger på en forskydning i tilhør og deltagelse.

Flere unge beskriver, at de kan føle, at de ikke bliver set eller anerkendt på samme måde som de andre, når de ikke drikker. Set gennem Axel Honneths anerkendelse teori kan dette forstås det som en udfordring i relation til social anerkendelse, hvor fraværet af alkohol får betydning for, hvordan den unge oplever at blive mødt og værdsat i fællesskabet.

Risikofællesskaber

I denne del rettes fokus mod, hvordan fællesskaber kan udvikle sig til risikofællesskaber. I analysen inddrager jeg begreberne *risikofællesskaber* og *risikoadfærd* (Jensen, Jensen & Poder, 2024). Begreberne er med til at forklare, hvordan fællesskaber hvor alkohol udgør en central aktør, kan være med til at skabe risici i de enkelte unges liv. I citaterne ses, hvordan risikofællesskaberne opstår blandt de unge.

“Jeg synes godt, at det kan blive for meget når vi altid skal drikke, hver gang vi ses” – Nikolai

“Det er normalt for os, at der er en eller anden mængde alkohol når vi er sammen. Det kan være en flaske vin til hygge aften, drinks på en cafe eller mere stærke drikke, hvis vi skal i byen” – Deltager 1 i Fokusgruppe A

“Det bliver lidt for meget af de gode, at der altid skal være alkohol når drengene ses” - Thomas

Citaterne er vigtige at inddrage, fordi de på forskellige måder peger på, hvordan alkohol bliver en gennemgående og næsten konstant del af de unges sociale fællesskaber.

Udsagnene viser, hvordan alkohol ikke nødvendigvis forbindes med enkeltstående fester, men indgår i en bred vifte af sociale situationer - fra hverdagslige sammenkomster til mere udadvendte sociale aktiviteter. Denne normalisering kan gøre det vanskeligt at adskille fællesskab fra alkohol og kan bidrage til, at bestemte mønstre gentages uden større refleksion.

Når de unge beskriver, at alkohol “altid” er en del af samværet, åbner det for en forståelse af fællesskabet som potentielt risikofyldt. Risikoen ligger ikke nødvendigvis i mængden ved den enkelte lejlighed, men i kontinuiteten og forventningen om, at alkohol er en forudsætning for socialt samvær (Jensen, Jensen & Poder, 2024). Citaterne viser dermed, hvordan grænsen mellem hygge og overforbrug kan blive flydende, når alkohol er indlejret som en fast del af fællesskabets praksis.

Samtidig rummer udsagnene også en begyndende ambivalens, hvor de unge giver et udtryk for, at alkohol fylder “for meget”. Denne ambivalens er væsentlig, fordi den kan pege på sprækker i fællesskabets normer og på en gryende refleksion over, hvordan fællesskabet kunne se anderledes

ud. Derfor bidrager citaterne til at belyse, hvordan risikofællesskaber ikke kun er præget af ukritisk deltagelse, men også af overvejelser, spændinger og mulige grænseforhandlinger blandt de unge selv.

Når unge søger spænding, intensitet og følelsen af kollektiv begejstring gennem risikofyldte handlinger, sker det ofte i vennegruppen, hvor fælles overskridelser skaber en stærk oplevelse af sammensmeltning, mod, grin og adrenalinsus, og disse følelser binder gruppen tættere sammen (Jensen, Jensen & Poder 2024).

Forskningen af Jensen, Jensen & Poder (2024) viser også, at alkohol ofte indgår som en del af disse aktiviteter og bidrager til at forstærke gruppens “kollektive effervescens”, som er et fælles rusmoment, der intensiverer både modet til at overskride grænser og oplevelsen af fællesskab, hvilket også kan ses i de næste citater.

“Det er som om, vi allesammen får det samme sug, når vi drikker og laver noget lidt vildt. Det binder os sammen på en anden måde, end når vi bare hænger ud ædru.” - Deltager 2 i Fokusgruppe

B

“Vi pusher hinanden lidt, men på en god måde synes jeg. Det som om, man ikke vil gå glip af det kick, de andre også får” – Oliver

“Men ingen brokker sig heller i momentet over, at vi drikker for meget som gruppe” – Deltager 3 i fokusgruppe A

Risikofællesskaber er særligt relevante i relation til unges alkoholkultur, idet alkohol i de unges fortællinger fremstår som en social katalysator for mod, leg og grænseoverskridelser. Når unge drikker sammen, beskriver de ofte en fælles intensitet og et delt engagement, som adskiller sig fra samvær uden alkohol. Alkohol bliver dermed en måde at forstærke følelsen af fællesskab på og skabe oplevelsen af at være “helt med” i gruppen.

Det kommer til udtryk i de unges beskrivelser af en fælles stemning og et delt “sug”, hvor alkoholen bidrager til en oplevelse af samhørighed og fælles spænding. Samtidig peger flere udsagn på, at denne intensitet også kan skabe et implicit pres for at deltage i de samme handlinger og oplevelser som resten af gruppen. At “pushe hinanden” fremstilles ikke nødvendigvis som noget negativt, men som en integreret del af fællesskabet, hvor ønsket om ikke at gå glip af oplevelsen spiller en central rolle.

Citaterne viser også, hvordan grænserne i fællesskaber ofte forhandles i selve situationen. Når ingen “brokker sig i momentet”, peger det på, at fællesskabets dynamik kan gøre det vanskeligt at problematisere eller trække sig fra alkoholforbruget, mens det står på. Dermed bliver risikoadfærden i høj grad normaliseret og fastholdt gennem gruppens samspil.

Risikofællesskaber handler ikke blot om individuel risikovillighed, men om et fælles projekt, hvor alkohol styrker sammenholdet, intensiverer oplevelserne og samtidig skaber sociale forventninger om deltagelse (Jensen, Jensen & Poder, 2024). Alkohol fremstår således ikke kun som et middel til at have det sjovt, men som et centralt element i de unges søgen efter intensitet, tilhør og fælles oplevelser.

Social position, pres og grænseoverskridelse

Når anerkendelse i form af respekt for egne grænser ikke opleves som tilgængelig i fællesskabet, kan det få betydning for, hvordan de unge håndterer deres valg i alkoholrelaterede situationer. I sådanne tilfælde kan tilpasning til fællesskabets normer fremstå som en måde at beskytte sin position og bevare tilhør i gruppen. Afvigelse fra alkoholkulturen bliver dermed ikke blot et personligt valg, men et socialt risikabelt skridt, der kan udfordre oplevelsen af at være deltager i fællesskabet (Jensen, Jensen & Poder 2024). For at tydeliggøre denne dynamik inddrages nu de unges egne udsagn, hvor de beskriver hvordan pres, tilpasning og grænseoverskridelse opleves i praksis.

“Jeg havde egentlig ikke lyst, men jeg kunne mærke, at det ville være akavet at sige nej igen.” -
Oliver

“Det føltes som om, jeg ville falde helt ud af gruppen, hvis jeg ikke var med.” - Nikolai

“Noget jeg har i talesæt, og vi har talt om som i min vennegruppe er, at vi også godt kunne måske lave ting, som ikke altid involverer alkohol. Eller fordi der har været perioder, hvor folk nærmest kun sås, hvis det var, at vi skulle feste eller skulle drikke. Og der har vi snakket meget som venner omkring, okay vi kan måske også godt lave ting som ikke kun involverer det her, at det kunne være rart for dem der ikke drikker så meget eller dem der måske prøver at holde sig lidt for alkohol, at lave nogle andre ting, fordi alkohol har fyldt” – Thomas

De unge fortæller, hvordan manglende anerkendelse af deres personlige grænser kan føre til, at de tilsidesætter egne behov for at undgå kommentarer og sanktioner fra andre, som kan synliggøre det indre pres, der kan opstå, når ønsket om at høre til vejer tungere end hensynet til egne grænser.

Deres udsagn peger på, hvordan fravalg af alkohol kan føles som en trussel mod både social position og tilhør. Her bliver anerkendelse ikke forstået som noget, der gives ubetinget, men som noget der er betinget af deltagelse i fællesskabets praksisser.

Det er derfor centralt, hvordan alkoholbrug kan fungere som en måde at sikre social accept på, fremfor udelukkende at være udtryk for lyst eller nydelse. Det understreger, hvordan unge kan navigere i spændingsfeltet mellem egne grænser og fællesskabets forventninger ved at tilpasse sig de dominerende normer.

De unges udsagn anvendes til at vise, hvordan manglende anerkendelse kan gøre unge mere sårbare over for pres og øge sandsynligheden for tilpasning og grænseoverskridelse i relation til alkoholkulturen, selv når det kan ske på bekostning af egne grænser.

4.4 Delkonklusion

Analysen peger samlet på, at alkohol i de unges fortællinger fremstår som et centralt organiserende element i deres sociale fællesskaber. Alkohol beskrives ikke kun som noget, man gør for sjov, men som noget der har betydning for, hvordan man bliver opfattet, inkluderet og positioneret i gruppen. Flere unge giver udtryk for, at det at drikke ofte opleves som en selvfølgelighed i sociale sammenhænge, og at fravalg af alkohol kan være forbundet med usikkerhed, fordi det kan kræve forklaringer eller ændre oplevelsen af at høre til. Dermed bliver alkoholfri positioner i nogle sammenhænge gjort til det afvigende og potentielt socialt risikable.

På tværs af interviews træder der en dobbelthed i alkoholens betydning frem. På den ene side knyttes alkohol til fælles minder, grin og en oplevelse af nærhed, hvor flere beskriver, at det bliver lettere at "løsne op", tale om følelser og indgå i mere intime samtaler og deltage mere aktivt i fællesskabet.

På den anden side indeholder fortællingerne også refleksioner over ubehag, fortrydelse og grænseoverskridelser, hvor alkoholen kan være forbundet med tab af kontrol og efterfølgende vurderinger af, hvad der skete i fællesskabet, og hvordan man selv trådte frem i det.

Samtidig viser analysen, at alkoholkulturen blandt de unge kan fungere som et socialt felt med normer, hvor alkoholindtagelse i praksis kan komme til at fungere som en form for “social valuta”. Mængde, deltagelsesform og graden af fuldskab kan blive synlige markører for, om man lever op til fællesskabets forventninger, og afvigelser kan mødes af subtile irrettesættende mekanismer som kommentarer, undren eller bekymrede spørgsmål. Det betyder, at eksklusion ikke nødvendigvis opleves som direkte udelukkelse, men som gradvise forskydninger, hvor man kan føle sig mere på udkanten, mindre set eller mindre “rigtigt med”.

De unges grænseforhandlinger hænger tæt sammen med deres erfaringer af anerkendelse i relationerne. Når unge oplever respekt for egne grænser og tryghed i fællesskabet, bliver det lettere at sige fra og fastholde egne valg. Når denne tryghed mangler, og deltagelse i alkoholkulturen samtidig opleves som en betingelse for at blive accepteret, kan tilpasning fremstå som en måde at beskytte sin sociale position og undgå social marginalisering.

Samlet set viser analysen dermed, hvordan alkoholkulturen både kan skabe fællesskab og intensitet, men også kan gøre afvigelse og grænsesætning socialt omkostningsfuld for de unge.

5. Diskussion

5.1 Indholdsdiskussion

I dette kapitel sættes analysens fund i spil i en bredere faglig diskussion, hvor de unges udsagn holdes op imod eksisterende forskning om ungdom, fællesskab og alkohol. Formålet er at undersøge, hvordan alkoholens sociale funktioner både kan understøtte og udfordre unges trivsel, og hvordan fællesskaber kan bevæge sig i retning af risikofællesskaber. Diskussionen tager afsæt i spændingsfeltet mellem individuelle grænser og de sociale logikker, der præger unges alkoholkultur.

Alkohol som social lim og grænser

På tværs af materialet beskriver interviewpersonerne alkohol som et centralt socialt omdrejningspunkt, der letter deltagelse og skaber stemning. Det ligger i tråd med Tolstrup m.fl. (2019), som viser, at beruselse er tæt forbundet med positivt samvær i danske ungdomsmiljøer. Pisinger m.fl. (2024) peger desuden på, at unge ofte oplever sociale begivenheder som implicit alkoholkrævende, selv når de ønsker at drikke mindre. Disse resultater understøtter analysens fund om, at alkoholen fungerer som adgangsbillet til fællesskabet, mens afvigelse kan opleves som ekskluderende.

Samtidig peger de unges udsagn på, at alkohol udfordrer deres individuelle grænser. Flere beskriver både direkte og indirekte drikkepres, hvilket Pisinger m.fl. (2024) ligeledes dokumenterer som udbredt. Tolstrup m.fl. (2019) argumenterer for, at forventningen om beruselse gør det vanskeligt for unge at fastholde egne grænser, fordi normbrud bliver synlige i gruppen. Denne dobbelthed mellem ønsket om at værne om egne grænser og frygten for social eksklusion, genfindes tydeligt i det empiriske materiale.

Hvornår bliver fællesskaber til risikofællesskaber?

Jensen, Jensen & Poder (2024) tilbyder en ramme for at forstå, hvordan alkoholrelaterede fællesskaber kan udvikle sig til risikofællesskaber. Deres forskning viser, at fælles grænseoverskridelser og kollektiv begejstring kan styrke gruppens samhørighed, men samtidig skabe adfærd, der overskrider individuelle grænser.

De unges udsagn om at drikke for at “følge med”, kommentarer om at drikke for lidt samt ubehag ved at være ædru i berusede grupper, afspejler disse dynamikker.

Tolstrup m.fl. (2019) dokumenterer, at sådanne fællesskaber øger risikoen for ulykker, blackouts og fortrudte handlinger - mønstre, som også kan spores i de unges erfaringer. Dermed peger diskussionen på, at risiko ikke kun er knyttet til enkeltstående episoder med stort alkoholindtag, men til sociale praksisser, hvor overskridelse bliver en del af fællesskabets identitet.

Afrunding

Samlet set viser diskussionen, at unges alkoholadfærd må forstås som et resultat af komplekse sociale dynamikker, hvor fællesskab, pres, risiko og identitet væves tæt sammen. Alkohol bliver både en social ressource og en social begrænsning, og deltagelse kræver i mange tilfælde tilpasning. Dermed synliggør diskussionen, at det i ungdomskulturen ofte kræver mere mod at afstå fra alkohol end at deltage i drikkeriet.

5.2 Metodediskussion

I dette afsnit belyses de væsentligste styrker og begrænsninger ved undersøgelsens kvalitative, socialkonstruktivistiske og abduktive tilgang. Formålet er at tydeliggøre, hvordan metodiske valg og forskerposition har påvirket produktionen af viden, og hvordan disse forhold bør inddrages i vurderingen af undersøgelsens resultater.

Den valgte kvalitative metode indebærer både væsentlige styrker, men også metodiske begrænsninger. Udgangspunktet i en socialkonstruktivistisk forståelsesramme betyder, at de unges udsagn forstås som situerede fortolkninger af deres sociale virkelighed snarere end objektive beskrivelser. Denne tilgang gør det muligt at undersøge, hvordan betydninger om alkohol, fællesskab og grænser skabes i interaktionen mellem de unge. Samtidig indebærer den, at analysen ikke kan sigte mod universelle sandheder, men søger indsigt i, hvordan netop denne gruppe unge konstruerer mening i en bestemt kontekst.

Den abduktive forskningsstrategi har muliggjort en bevægelse frem og tilbage mellem teori og empiri. En styrke ved denne tilgang er, at den åbner for nye indsigter undervejs fremfor at låse analysen fast på forhånd. Dette gør det muligt, at de unges udsagn kan udfordre teori og omvendt. En begrænsning er dog, at denne vekselvirkning indebærer en risiko for, at min egen forforståelse og teoretiske præferencer påvirker fortolkningerne. Dette stiller krav om refleksivitet og gennemsigtighed i analyseprocessen.

Valget af semistrukturerede interviews og fokusgrupper har givet adgang til de unges egne erfaringer samt mulighed for at observere, hvordan betydninger forhandles i fællesskab.

Fokusgruppernes styrke ligger i, at sociale dynamikker træder tydeligere frem, hvilket er centralt i en undersøgelse af alkohol som kollektivt fænomen.

Samtidig kan gruppedynamikker medføre risiko for socialt ønskværdige svar eller tilbageholdenhed, særligt i spørgsmål relateret til grænser og pres. De individuelle interviews er anvendt til at afbalancere dette, men undersøgelsen rummer fortsat de begrænsninger, der følger med selvfremsættelse i sociale kontekster.

Rekrutteringen gennem gymnasiale miljøer og sociale netværk betyder desuden, at deltagerne ikke repræsenterer alle unge. Undersøgelsen søger ikke statistisk generaliserbarhed, men peger på analytiske generaliseringer, der kan bidrage til forståelsen af bredere mønstre i danske unges alkoholkultur.

Samlet set vurderes metoden som velegnet til at undersøge de sociale betydninger, de unge selv tillægger alkohol. Samtidig må resultaterne læses med opmærksomhed på, at viden er kontekstafhængig, fortolkningsbaseret og produceret i et samspil mellem forsker, teori og empiri.

6. Perspektivering

Afslutningsvist perspektiveres specialets resultater med henblik på at tydeliggøre undersøgelsens afgrænsninger, pege på mulige videre forsknings- og praksisperspektiver samt reflektere over metodiske og analytiske læringspointer.

Specialet har haft fokus på unges egne fortællinger om alkohol som en del af deres sociale liv og de fællesskaber, de indgår i. Undersøgelsen har dermed været afgrænset til de udvalgte unges subjektive oplevelser og fortolkninger og har ikke haft til formål at inddrage perspektiver fra forældre, professionelle aktører eller institutionelle rammer såsom skoler, ungdomsuddannelser eller forebyggende indsatser. Ligeledes er der ikke arbejdet med kvantitative data eller sundhedsfaglige målinger af alkoholforbrug. En inddragelse af sådanne perspektiver kunne have bidraget med viden om, hvordan unges alkoholkultur forstås og håndteres på et strukturelt niveau, samt hvordan normer omkring alkohol reproduceres eller udfordres i institutionelle sammenhænge.

Et centralt fund, der fremstod særligt markant i analysen, var den ambivalens, som prægede de unges fortællinger. Alkohol blev ikke entydigt beskrevet som et problem eller som udtryk for tvang, men som et socialt redskab, der både skaber fællesskab og indebærer risiko for eksklusion. Flere unge gav udtryk for, at de ikke nødvendigvis oplever direkte pres, men snarere en forventning om deltagelse, som er indlejret i fællesskabets normer. Dette peger på, at alkoholkulturen i høj grad fungerer gennem subtile og ofte usynlige mekanismer, hvor tilpasning opleves som frivillig, men samtidig er tæt knyttet til behovet for anerkendelse og tilhørsforhold. Denne dobbelthed udfordrer en mere forsimplet forståelse af unges alkoholforbrug som enten frit valg eller social tvang.

På baggrund af specialets resultater peges der på flere mulige næste skridt for både forskning og praksis. Fremtidige studier kunne med fordel undersøge, hvordan alkoholkulturen håndteres i konkrete ungdomsmiljøer, f.eks. i uddannelsesinstitutioner, foreningsliv eller nattelivet, og hvordan alternative fællesskabsformer kan understøttes. Derudover kunne det være relevant at undersøge, hvordan professionelle aktører i socialt arbejde og forebyggelse forstår og arbejder med de sociale dynamikker, som knytter sig til alkohol og fællesskab blandt unge. Specialets resultater peger på et behov for indsatser, der ikke alene fokuserer på reduktion af forbrug, men som også adresserer unges behov for anerkendelse, fællesskab og social tryghed uden alkohol som forudsætning for deltagelse.

Med afsæt i specialearbejdet kan der desuden reflekteres over metodiske valg. Kombinationen af individuelle interviews og fokusgruppeinterviews har bidraget med både dybde og dynamik i materialet. Samtidig kunne et større og mere varieret empirisk materiale, f.eks. med flere fokusgrupper eller en mere systematisk inddragelse af unge med erfaringer uden for den dominerende alkoholkultur, have styrket variationen i perspektiver yderligere. Der kunne også have været potentiale i at følge de samme unge over tid for at undersøge, hvordan deres forhold til alkohol og fællesskab udvikler sig gennem forskellige livsfaser.

Samlet set bidrager specialet med en nuanceret forståelse af unges alkoholkultur som et socialt og relationelt fænomen, hvor alkohol fungerer som både inkluderende og regulerende mekanisme. Perspektivering understreger, at arbejdet med unges trivsel og fællesskaber kræver opmærksomhed på de sociale betydninger og anerkendelsesprocesser, der former deres handlemuligheder. Dermed peger specialet på vigtigheden af at udvikle sociale indsatser, hvor fællesskab ikke er betinget af alkohol, men hvor unge kan opleve tilhør og anerkendelse på mangfoldige måder.

7. Konklusion

Formålet med projektet har været at undersøge, hvordan unge oplever og italesætter alkohol som en del af deres sociale liv, og hvilke sociale dynamikker og fællesskabsformer der præger disse sammenhænge.

Undersøgelsen viser, at alkohol fremstår som en central og næsten selvfølgelig del af de unges sociale fællesskaber. De unge fortæller, at alkohol ofte fungerer som en adgang til at føle sig inkluderet, være imødekommende og deltage aktivt i fællesskabet. Samtidig beskriver de, at det i højere grad opleves som afvigende ikke at drikke end at drikke, og at fravalg af alkohol kan føre til spørgsmål, undren eller følelsen af at stå udenfor. Alkohol bliver dermed et socialt omdrejningspunkt, der både letter deltagelse og skaber usynlige forventninger om at følge med.

Analysen viser endvidere, at mange unge oplever direkte og indirekte pres i situationer, hvor gruppens drikkeniveau sætter rammen for samværet. De fortæller, at måden man drikker på – hvor meget, hvor hurtigt, og om man overhovedet drikker - kan være afgørende for, hvordan man opfattes i fællesskabet. Alkohol fungerer således som en markør for, om man “er med”, og påvirker de unges positioner og tilhør.

Bourdieus begreber tydeliggør, at alkohol kan fungere som en form for social kapital, der giver adgang til status og fællesskab, mens afvigelse fra normerne kan føre til marginalisering. Honneths anerkendelsesperspektiv viser, at deltagelse i alkoholkulturen er tæt knyttet til oplevelsen af at blive set, respekteret og accepteret. Teorien om risikofællesskaber, bidrager til at forstå, hvordan fælles grænseoverskridelser og oplevelser af intensitet kan styrke sammenholdet, men samtidig presse unge til at overskride egne grænser for at bevare deres plads i fællesskabet.

Samlet viser undersøgelsen, at unges alkoholkultur ikke alene handler om forbrug af alkohol, men om sociale processer, der former deres oplevelse af fællesskab, tilhør og identitet. Alkohol fremstår både som en kilde til sjov og samhørighed og som et strukturelt vilkår, som de unge må navigere i for at undgå eksklusion. Dermed besvares problemformuleringen ved at tydeliggøre, at alkohol for unge er tæt forbundet med sociale normer, forventninger og fællesskabsdynamikker, der både skaber muligheder og pres i deres daglige sociale liv.

Litteraturliste

Andersen, M. L. L. (2020). *Empowerment i teori og praksis – udfordringer i velfærdsarbejde*. I G. Nilsson (red.), *Sundhed, menneske og samfund – i et tværfagligt perspektiv* (2. udg.). København: Samfundslitteratur.

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Etik*. Hentet 20. september 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/etik>

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Fokusgruppeinterview*. Hentet 20. september 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/fokusgruppeinterview>

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Formulering af spørgsmål*. Hentet 22. september 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/formulering-af-spoergsmaal>

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Informeret samtykke*. Hentet 20. september 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/informeret-samtykke>

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Interviewerens rolle*. Hentet 22. september 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/interviewerens-rolle>

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Interviewguide*. Hentet 18. september 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/interviewguide>

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Interviews*. Hentet 18. september 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/interviews>

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Kodning af kvalitative data*. Hentet 18. oktober 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/kodning-af-kvalitative-data>

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Kvalitativ metode*. Hentet 22. september 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/kvalitativ-metode>

Aarhus Universitet, Metodeguiden. (u.å.). *Semistruktureret interview*. Hentet 22. september 2025 fra <https://metodeguiden.au.dk/semistruktureret-interview>

Egholm, L. (2014). Socialkonstruktivisme og diskursanalyse. I *Videnskabsteori. Perspektiver på organisation og samfund*. København: Hans Reitzels Forlag.

Hansen, M. F., m.fl. (2023). *Unge alkoholvaner og oplevelse af tilgængelighed og kontrol*. §ALKOHOL. VIVE.

Järvinen, M., & Mik-Meyer, N. (red.). (2017). *Kvalitativ analyse – syv traditioner*. København: Hans Reitzels Forlag.

Jensen, T. G., Jensen, S. Q., & Poder, P. (2025). *Spændingsvenskaber – en undersøgelse af risikofyldte udfordringer og kollektiv begejstring*. København.

Juul, S. (2025). *Axel Honneth*. København: Forlaget Samfundslitteratur.

Pisinger, V., m.fl. (2024). *Unge alkoholvaner og oplevelse af tilgængelighed og kontrol*. §ALKOHOL. VIVE.

Tolstrup, J. S., m.fl. (2019). *Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner*. VIVE.

Vidensråd for Forebyggelse. (2019). *Unge alkoholkultur – et bidrag til debatten*. København: Vidensråd for Forebyggelse.

Wilken, L. (2013). Habitus, kapital og felt – Bourdieus greb til en analyse af praksis. I *Socialkonstruktivistiske analysestrategier* (kap. 8). København: Hans Reitzels Forlag.